

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова

О. С. Філатова

ТЕОРІЯ ТВОРУ

Навчально-методичні рекомендації до практичних занять та
самостійної роботи студентів

Миколаїв 2024

УДК 82.0

Ф 51

Рецензенти

Бондарева О. В., д-р філол. наук, професор (Київський столичний університет імені Бориса Грінченка)

Костирко Т. М., канд. наук із соц. комунікацій, доцент
Національний університет кораблебудування імені адмірала
Макарова)

Затверджено навчально-методичною радою Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова (протокол № 1 від 21 лютого 2024 року)

Філатова О. С.

Ф 51 Теорія твору : навч.-метод. рек. та вказівки до самостійної роботи
студентів / О. С. Філатова. – Миколаїв : НУК, 2024. – 73 с.

У навчально-методичних рекомендаціях та вказівках до самостійної роботи висвітлено найважливіші питання програмного матеріалу з курсу «Теорія твору». Головну увагу зосереджено на завданнях, що дають змогу закріпити теоретичні знання та виробити практичні навички з метою їх застосування під час написання медіатворів різних жанрів, при створенні PR-реklamних матеріалів (імідж-модулів, прес-релізів, прес-ревію, інформаційних повідомлень для ЗМІ тощо), підготовці радіо- і телевізійних роликів, джінглів тощо.

Призначені для студентів спеціальності 061 Журналістика, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Реклама та зв'язки з громадськістю».

УДК 82.0

© Філатова О. С., 2024
© НУК імені адмірала Макарова, 2024

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Критерії оцінювання знань	6
Плани практичних занять	9
Вказівки до самостійного вивчення окремих тем курсу	34
Питання і завдання для контрольної роботи	36
Питання до заліку	44
Тестові завдання для самоконтролю та взаємоконтролю	46
Короткий словник термінів та понять	55
Рекомендовані джерела інформації	70

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс «Теорія твору» – обов'язковий компонент освітньо-професійної програми «Реклама і зв'язки з громадськістю» спеціальності 061 Журналістика.

Метою навчальної дисципліни є формування системи теоретичних знань, які розкривають особливості твору і тексту як цілісного феномена, визначають структуру мас-медійного твору, структурно-семантичну і функціональну ієрархію композиційних одиниць, комунікативні можливості та специфіку їх сприйняття/розуміння/інтерпретації аудиторією; вироблення практичних умінь і навичок із метою їх застосування під час написання медіатворів різних жанрів, при створенні PR-реklamних матеріалів (імідж-модулів, прес-релізів, прес-ревю, інформаційних повідомлень для ЗМІ та ін.), підготовці телевізійних і радійних роликів, спотів, джінглів тощо.

Студенти повинні оволодіти такими фаховими компетентностями:

- ✓ здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- ✓ здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності;
- ✓ здатність формувати інформаційний контент;
- ✓ здатність створювати унікальний медіапродукт;
- ✓ здатність створювати тексти і документи, розробляти оптимальні за складом та функціональністю мультимедійні компоненти для використання у рекламі та PR.

Передумовами для вивчення дисципліни є дисципліни «Журналістська майстерність», «Вступ до спеціальності», «Копірайтинг у рекламі і PR».

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання, а саме:

- ✓ вміння пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань; застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції;
- ✓ генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел

інформації;

- ✓ створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення;
- ✓ формувати інформаційний продукт для використання у рекламі та PR.

Питання до практичних занять сформульовано за проблемним принципом, щоб розкрити жанрову специфіку та основні принципи структурування журналістського твору, рекламного та PR-тексту. Зокрема визначати механізми сприйняття твору, причини порушення сприймання/розуміння твору, характеризувати прийоми маніпулювання тощо. Із метою розвитку умінь і навичок самостійної науково-дослідницької діяльності до кожного заняття подається система запитань і завдань як орієнтована основа аналітичних дій.

Окремі теми виносяться на самостійне опрацювання, але тільки ті, що допомагають краще орієнтуватися в проблемах інтенційності та сприйняття твору, текстуальних засобах інтелектуального та емоційного впливу на масову рецепцію тощо. Задля самоперевірки знань і умінь студентів пропонуються тести, подається широкий список рекомендованої літератури, до якої можна звернутися за додатковою інформацією.

Укладений за алфавітом короткий словник термінів і понять містить найбільш використовувані терміни, термінологічні словосполучення та їх тлумачення з навчального курсу «Теорія твору». Словник допоможе студентам систематизувати та конкретизувати знання, отримані у процесі вивчення дисципліни, зосередити увагу на основних поняттях, їх ознаках та особливостях.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного іспиту. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати до 60 балів (від 60 балів до 100 балів у разі заліку). Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше). Залік відбувається в усній формі. Студент відповідає на 2 питання теоретичного та практичного плану. Максимальна кількість балів за кожне питання – 10 балів.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання індивідуальних завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	5 (відмінно)	зараховано
82–89	B	4 (добре)	
74–81	C		
64–73	D	3 (задовільно)	
60–63	E		
35–59	FX	2 (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим	не зараховано з обов'язковим

		повторним вивченням дисципліни	повторним вивченням дисципліни
--	--	--------------------------------------	-----------------------------------

Відповіді на практичних заняттях	Критерії оцінювання
5	Відповідь правильна, повна, логічна; містить аналіз, систематизацію, узагальнення, аргументовані висновки; використані міждисциплінарні зв'язки.
4	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені неточності у формулюванні головних смислів та в аналізі.
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
2	Відповідь має суттєві помилки, несформульовані аргументи; використовується невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.

Виконання індивідуальних завдань	Критерії оцінювання
5	Завдання виконано правильно, відповідь повна, логічна, містить аналіз, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки.
4	Завдання виконано в цілому правильно, відповідь достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки й неточності у викладенні матеріалу.
3	Завдання виконано частково правильно, відповідь містить неточності, недостатньо обґрунтована.
2	Завдання має суттєві помилки, аргументи несформульовані, неправильно використовуються терміни тощо.
1	Завдання має значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтовано.
0	Студент не дає відповіді.

Контрольна робота	Критерії оцінювання
9–10	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, аргументовані висновки; використані міждисциплінарні зв'язки.
7–8	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
5–6	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
3–4	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірні термінологія.
1–2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді

Залік	Критерії оцінювання
20–18	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міждисциплінарні зв'язки, містить аргументовані висновки.
17–14	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
13–10	Відповідь частково правильна, містить неточності, не обґрунтована.
9–5	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовується неправильна термінологія.
4–1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття № 1–2

Твір як продукт мовної діяльності людини та феномен соціальної свідомості

Теоретичні питання

1. Категорія твору, її зміст та значення.
2. Структура твору. Змістові, змістоформальні, формальні чинники твору.
3. Жанрова специфіка твору.

Питання для обговорення та практичні завдання

1. Навести приклади сприйняття твору як артефакту та як естетичного об'єкта.
2. Довести, що твір є носієм інформації та носієм впливу на маси.
3. Назвати змістоформальні чинники літературного твору.
4. Назвати види творів за графічним вираженням та наведіть приклади.
5. Назвати формальні чинники художнього твору та з'ясуйте особливості сюжету (твір на вибір).

Завдання 1. Визначити тему та ідею журналістського твору «ЄС погодив виділення 50 млрд для України: підтримали всі 27 країн» (Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/02/1/7439885/>).

Завдання 2. Прослухати подкаст та визначити конфлікт, що розкривається в анонсі «А мені помагає»: чому народна медицина когось «лікує», а когось може навіть скалічити?» (Українська правда URL : <https://www.pravda.com.ua/podcasts/temperatura-normalna/2024/01/30/7439550/>).

Завдання 3. В уривку із твору «Плач, сміх та непритомність. Що відбувається в екстрезиденції В. Януковича та як Межигір'я пережило вторгнення РФ визначити художні засоби»:

Межигір'я – одна з найбільших "пам'яток" режиму Віктора Януковича. Як за масштабами поцупленої землі чи вартістю дорогоцінного оздоблення, так і за місцем в українській історії.

Розкішна резиденція, розташована на березі Київського моря, стала легендою ще на початку президентської кар'єри Януковича. Це була легенда про безмежну владу, впевненість у безкарності та хворобливе марення всім

найдорожчим, із несмаком заховане за двома рядами високих парканів.

У 2014-му, коли зі втечею керманичів "Сім'ї" загорожі відчинились, Межигір'я набуло нового значення. Воно стало символом падіння режиму, важкої, але впертої боротьби народу проти узурпаторів.

У перші дні після перемоги Революції гідності журналісти й активісти рятували з Київського моря чорну бухгалтерію Януковича. Пізніше журналісти-розслідувачі проводили в цьому місці MezhyhiryaFest. Це було відлуння старої традиції, коли представники ЗМІ приїжджали під двері президента на своє професійне свято, 6 червня, нагадуючи про обіцянку (Українська правда, 06.06.23).

Підгрупа 1	Підгрупа 2	Підгрупа 3
метафора	епітет	риторичне звертання

Завдання 4. Визначити алюзії та вказати їх першоджерело.

Проте величний фольклорний український віз, який звично «й понині там», із загрозливим тріском і рипом таки рушив з місця.

В історії цивілізації брехня завжди посідала значиме місце, про неї розповідають давньоєгипетські казки й релігійні тексти. Дід Одиссея вважався найбільшим шахраєм, позаяк був сином бога торгівлі.

На бюджетному «Титаніку» і медики, і пацієнти.

Та частина, яку народ, продовжувала чекати Вашингтона з новим і праведним законом, але чомусь прийшов Трамп. І не до них.

При слові «депресія» стосовно країни часто на автоматі виникає ще й слово «Велика», і згадують США 1930-х.

Література

1. Гетьманець, М. Сучасний словник літератур і журналістики / М. Гетьманець, М. Михайлин. – Харків : Прапор, 2009. – 384 с.
2. Здоровега, В. Теорія і методика журналістської творчості : навч. посібник / В. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2000. – 180 с. – URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk682275.pdf>
3. Іванченко, Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту / Р. Г. Іванченко. – Київ : Знання, 1991. – 48 с.

4. Іванюха, Т. В. Інтертекстуальність як засіб текстотворення в сучасній журнальній публіцистиці / Т. В. Іванюха // Наук. записки Ін-у журналістики. – 2014. – Т. 54. – С. 34–38.
5. Карпенко, В. О. Жанри журналістики як форми масової комунікації : текст лекції для студентів Ін-ту журналістики / В. О. Карпенко. – Київ : Ін-т журналістики, 2002. – 30 с.
6. Михайленко, В. М. Теорія твору й тексту : навч. посібник / В. М. Михайленко. – Київ : Паливода А.В., 2013. – 256 с.
7. Михайлин, І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – Київ : ЦУЛ, 2001. – 496 с. – URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/MykhailynIhor/Osnovy_zhurnlistyky.pdfPHPSESSID=c9af1c2e459083fc0fd0c4d218b2aba4
8. Мостова, Я. О. Побудова журналістського твору в друкованому та інтернет-виданні: теоретичний аспект / Я. О. Мостова, В. В. Костюк. – URL : file:///C:/Users/User/Downloads/drsk_2015_4_18.pdf
9. Різун, В. В. Поняття тексту в журналістиці / В. В. Різун // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Філологічна. – Львів, 2000. – С. 182–186.
10. Савчук, Р. Л. Мова засобів масової інформації : хрестоматія до дисципліни / Р. Л. Савчук. – Івано-Франківськ : ПНУ, 2017. – 135 с.
11. Сидоренко, І. А. Архітектоніка та композиція художнього твору як елементи авторського стилю / І. А. Сидоренко. – URL : <https://phil.duan.edu.ua/images/PDF/2019/1/2.pdf>
12. Тимошик, М. С. Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних та інформаційних видань. Книга для автора, редактора, видавця : практ. посібник / М. С. Тимошик. – Київ : Наша культура і наука, 2006. – С. 289–303.

Практичне заняття № 3–4

Текст як лінгвістичний феномен

Теоретичні питання

1. Твір і тест: порівняльна характеристика.
2. Диференційні ознаки тексту.
3. Основні засоби репрезентації тексту.
4. Комунікація як властивість тексту.

Питання для обговорення та практичні завдання

1. Пояснити, чому французький філософ, літературознавець Ролан Барт уважав, що «твір тримають в руці, текст міститься в язиці: він існує лише у висловленні».
2. Проаналізувати основні властивості тексту. Навести приклади.
3. Які функції комунікативного впливу. Обґрунтувати свою відповідь.
4. Які функції журналістського тексту. Аргументувати свою думку прикладами.
5. Яка роль і вплив реклами в інформаційному суспільстві. Аргументувати свою думку прикладами.
6. Розкрити сутність підтексту. Навести приклади (тема довільна).

Завдання 1. Навести приклади використання на онлайн-платформах таких засобів репрезентації тексту:

- гіпертекст;
- мегатекст;
- надтекст;
- унітекст;
- стереотекст.

Завдання 2. На прикладі запропоновано тексту «Нам нічого не страшно, ми припливли додому». Репортаж УП про велику воду та евакуацію в Херсоні», (Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/06/7/7405831/>) довести такі його диференційні ознаки, як: цілісність; зв'язність; відмежованість; завершеність; модальність.

Завдання 3. Підготувати розповідь та навести приклади про:

Підгрупа 1	Підгрупа 2
вербальну комунікацію	невербальну комунікацію

Завдання 4. Підготувати розповідь та навести приклади про:

Підгрупа 1	Підгрупа 2	Підгрупа 3
усну комунікацію	письмову комунікацію	друковану комунікацію

Література

1. Гетьманець, М. Сучасний словник літератури і журналістики / М. Гетьманець, М. Михайлин. – Харків : Прапор, 2009. – 384 с.
2. Здоровега, В. Теорія і методика журналістської творчості : навч. посібник / В. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2000. – 180 с. – URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk682275.pdf>
3. Іванченко, Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту / Р. Г. Іванченко. – Київ : Знання, 1991. – 48 с.
4. Іванюха, Т. В. Інтертекстуальність як засіб текстотворення в сучасній журнальній публіцистиці / Т. В. Іванюха // Наук. записки Ін-ту журналістики. – 2014. – Т. 54. – С. 34–38.
5. Михайленко, В. М. Теорія твору й тексту : навч. посібник / В. М. Михайленко. – Київ : Паливода А.В., 2013. – 256 с.
6. Михайлин, І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – Київ : ЦУЛ, 2001. – 496 с. – URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/MykhailynIhor/Osnovy_zhurnlistyky.pdf?PHPSESSID=c9af1c2e459083fc0fd0c4d218b2aba4
7. Мостова, Я. О. Побудова журналістського твору в друкованому та інтернет-виданні: теоретичний аспект / Я. О. Мостова, В. В. Костюк. – URL : file:///C:/Users/User/Downloads/drsk_2015_4_18.pdf
8. Різун, В. В. Поняття тексту в журналістиці / В. В. Різун // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Філологічна. – Львів, 2000. – С. 182–186.
9. Савчук, Р. Л. Мова засобів масової інформації : хрестоматія до дисципліни / Р. Л. Савчук. – Івано-Франківськ : ПНУ, 2017. – 135 с.
10. Сидоренко, І. А. Архітектоніка та композиція художнього твору як елементи авторського стилю / І. А. Сидоренко. – URL : <https://phil.duan.edu.ua/images/PDF/2019/1/2.pdf>

Практичне заняття № 5–7

Журналістський текст

як структурна цілісність

Теоретичні питання

1. Критерії поділу творів журналістики на жанри. Класифікація жанрів.
2. Структурні елементи журналістського твору.
3. Основні принципи структурування журналістського тексту.
4. Композиція тексту.
5. Архітектоніка тексту.
6. Абзацоподіл тексту.
7. Заголовковий комплекс і рубрикація у тексті.
8. Композиційні зв'язки заголовка з текстом.

Практичні завдання

Завдання 1. Визначити жанр тексту, з'ясувати помилки/відхилення від вимог інформаційного стилю. Обґрунтувати наслідки таких помилок з огляду на комунікативні завдання тексту.

Алгоритм аналізу

- Новизна інформації. Наявність соціально значущої інформації.
- Заголовок зазвичай містить повідомлення.
- Дотримання композиції: на початку (бажано, в першому реченні) – основний факт, що доповнюється додатковою інформацією та коментарями.
- Насиченість журналістського твору фактажем: суворе дотримання фактів, використання документальних джерел, статистичних даних, свідчень очевидців, компетентних осіб, інфографіки.
- Об'єктивність авторської позиції, відсутність надмірної емоційності, безобразність, безекспресивність, семантична одноплановість на всіх мовних рівнях.
- Стилість, лаконізм: ощадливе використанні словесного матеріалу (емоційно забарвленої лексики, термінів, іншомовних слів і виразів, аббревіатур, архаїзмів) і художньо-зображувальних засобів (порівнянь, протиставлень, епітетів та ін.) при найточнішому розкритті ідеї; відмова від багатослів'я, надмірної кількості додаткової інформації.
- Загальна спрощеність синтаксису, розчленування складних речень, лінійний зв'язок речень у часовій послідовності, активність особових форм дієслова, переважне використання дієслів.

Варіант 1.

В Україні лунала тривога через загрозу балістики

Влада України оголошувала повітряну тривогу у 15 областях через загрозу застосування росіянами балістичного озброєння. небезпека тривала близько пів години.

Джерело: карта тривог, Повітряні сили ЗСУ у Telegram.

Дослівно ПС: «Увага! Загроза застосування балістичного озброєння в областях, де оголошена повітряна тривога! Не ігноруйте сигнали повітряної тривоги!».

Деталі: Сирени лунали у Київській, Чернігівській, Сумській, Полтавській, Харківській, Вінницькій, Черкаській, Кіровоградській, Дніпропетровській, Миколаївській, Херсонській, Запорізькій, Донецькій та Луганській областях.

Оновлено: Об 11:27 тривоги почали скасовувати. небезпека тривала близько пів години.

Варіант 2.

Січень 2024 року став найтеплішим в історії спостережень – вчені Фахівці Служби зі змін клімату Copernicus (C3S) Європейського Союзу заявили, що січень був найтеплішим за всю історію спостережень (з 1950 року).

Попередній місяць «побив рекорд», який зафіксували у січні 2020 року, повідомляє Reuters.

Кліматичні зміни та погодний феномен Ель-Ніньо, який нагріває поверхневі води у східній частині Тихого океану, спричинили підвищення температури.

Кожен місяць, починаючи з червня 2023 року, був найтеплішим у світі, якщо порівнювати показники тих самих місяців попередніх років.

«Це не лише найтепліший січень за всю історію спостережень, але ми також щойно пережили рік, коли температура перевищила доіндустріальний

референтний період більше, ніж на 1,5 °C», – зазначила заступниця директора Служби зі змін клімату Copernicus Європейського Союзу Саманта Берджесс.

Також вона додала, що єдиним способом зупинити підвищення температури є скорочення кількості викидів парникових газів в атмосферу.

Однак деякі кліматологи заявляють, що цього вже не реально досягти. Вони закликають уряди діяти більш рішуче, щоб скоротити викиди вуглецю. Важливо не зволікати, бо це призведе до аномальної спеки, посухи та

підвищення рівня моря. У результаті цього можуть загинути багато людей та цілі екосистеми.

Американські вчені стверджують, що 2024 рік може бути більш спекотним, ніж минулий. У нього є практично всі шанси увійти до п'ятірки найтепліших років.

Ель-Ніньо – це різке підвищення температури (на 5–9 °C) поверхневого шару води у Тихому океані (у тропічній та центральній частині) на площі близько 10 мільйонів км². Це явище планетарного масштабу і воно прямо чи опосередковано впливає на погоду значної частини Землі. Вчені вважають, що вплив Ель-Ніньо відчутний і в Україні.

Минулого місяця Ель-Ніньо почав слабшати, і науковці припускають, що пізніше цього року його може замінити Ла-Нінья – більш прохолодне явище. Тим не менш, середня глобальна температура поверхневих вод у січні була найвищою за всю історію спостережень.

Вчені занепокоєні, адже глобальне потепління пришвидшилося і світ на ранній стадії надзвичайної кліматичної ситуації. Згідно з висновками дослідників, вже до кінця десятиліття температура на планеті зросте на 1,5 °C, а до 2050 року – ще на два.

Збільшення температури на кожен градус зменшує водні ресурси Землі. Через це втрачатиметься частина снігового покриву. Це несе небезпеку для багатьох людей.

Завдання 2. Підготувати текст хроніки про вибори депутатів місцевих рад, сільських, селищних, міських голів. Назвати стилетворчі особливості цього жанру та пояснити, чим хроніка відрізняється від анонсу і замітки.

Завдання 3. На основі інформації про дистанційне навчання в НУК імені адмірала Макарова за принципом перевернутої піраміди написати традиційну замітку. Назвати стилетворчі особливості цього жанру.

Завдання 4. Довести, що текст «Очищення чи політичний контроль? Куди заведе Польщу війна за судову систему» (Українська правда. <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2024/02/8/7179106/>) є зразком політичного репортажу.

Завдання 5. Навести приклади використання у ЗМІ тексту репортажу

(спортивна чи культурна подія) та охарактеризувати роль і функції авторського «я».

Завдання 6. Віднайти у пресі різні види жанру інтерв'ю, визначити функції заголовків у текстах цього жанру.

Завдання 7. Зробити огляд видання «Українська правда» за тиждень і визначити домінуючі протягом цього часу інформаційні жанри. Назвати стилетворчі особливості цих жанрів.

Завдання 8. У текстах українських ЗМІ виокремити та навести приклади таких типів заголовків:

- а) констатуючо-описовий заголовок;
- б) проблемний заголовок;
- в) спонукально-наказовий;
- г) рекламно-інтригуючий заголовок; д) інформаційний.

Завдання 9. У тексті визначити основні елементи його структури: лід, зачин, текст, кінцівка, підзаголовки, вставки, виноси.

Підгрупа 1	Підгрупа 2
https://www.pravda.com.ua/news/2024/02/8/7440958/	https://day.kyiv.ua/news/080224-ukrayinski-viyskovi-znyshchyly-rosiyskyy-vertolit-ka-52-na-avdiyivskomu-napryamku

Література

1. Гетьманець, М. Сучасний словник літератури і журналістики / М. Гетьманець, М. Михайлин. – Харків : Прапор, 2009. – 384 с.
2. Здоровега, В. Теорія і методика журналістської творчості : навч. посібник / В. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2000. – 180 с. – URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk682275.pdf>
3. Іванченко, Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту / Р. Г. Іванченко. – Київ : Знання, 1991. – 48 с.
4. Кальба, Я. Є. Психологія мас : навч. посібник / Я. Є. Кальба. – Тернопіль : Навч. книга-Богдан, 2012. – 208 с. – URL : <https://bohdan-books.com/upload/iblock/836/83635a47f7080d9947548ae81abcd5c1.pdf>
5. Каленич, В. Культура мовлення як чинник журналістської майстерності / В. Каленич // Український інформаційний простір. – 2014. – № 3. – С. 72–76.
6. Михайленко, В. М. Теорія твору й тексту : навч. посібник / В. М. Михайленко. – Київ : Паливода А. В., 2013. – 256 с.
7. Михайлин, І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – Київ : ЦУЛ, 2001. – 496 с. – URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/MykhailynIhor/Osnovy_zhurnlistyky.pdfPHPSESSID=c9af1c2e459083fc0fd0c4d218b2aba4
8. Назаренко, Г. І. Інформаційні жанри журналістики. Ч. 1 / Г. І. Назаренко. – Київ : НАУ, 2010. – 32 с.
9. Недопитанський, М. І. Уроки з журналістської практики / М. І. Недопитанський. – Київ : Україна молода, 2010. – 120 с.
10. Основи реклами і зв'язків із громадськістю : підручник / за заг. ред. В. Ф. Іванова, В. В. Різуна. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київ. ун-т», 2011. – 431 с.
11. Потятиник, Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посібник / Б. В. Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 246 с.
12. Різун, В. В. Поняття тексту в журналістиці / В. В. Різун // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Філологічна. – Львів, 2000. – С. 182–186.
13. Тимошик, М. С. Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних та інформаційних видань. Книга для автора, редактора, видавця : практ. посібник / М. С. Тимошик. – Київ : Наша культура і наука, 2006. – С. 289–303.

Практичне заняття № 8–10

Змістова та структурна специфіка рекламних та PR текстів

Теоретичні питання

1. Змістова та структурна специфіка PR-текстів.
2. Структурно-семантичні та стилістичні особливості PR-текстів.
3. Рекламний текст та вимоги до його структури.

Питання для обговорення та практичні завдання

1. Пояснити, чому прес-реліз називають оперативним жанром. Визначити призначення прес-релізу та вимоги до його оформлення.
2. Назвати сфери застосування та жанрові різновиди заяви для ЗМІ.
3. Назвати компоненти композиції прес-релізу, запрошення, кейс-сторі.
4. Визначити функції заголовка. Навести приклади заголовків, які відображає комерційну ідею.
5. Назвати елементи банера та визначити їх роль.

Завдання 1. Підготувати приклади рекламних заголовків, які ...

Підгрупа 1	Підгрупа 2
відображають комерційну ідею	відображають ті нові якості товару чи послуги, які відрізняють його від інших

Завдання 2. Підготувати рекламний текст, який складається із заголовка, підзаголовка, тексту.

Завдання 3. Пояснити, чому слоган розташовується в кінці рекламного повідомлення. Використовуючи художні засоби, підготувати слоган до певного товару чи послуги

Завдання 4. Підготувати банер для реклами товару чи послуги.

Завдання 5. Визначити структурні елементи PR-тексту.

У Миколаєві пройде «Конференція підприємців № 1» 25 листопада 2018 року концерт-хол «Юність» у Миколаєві прийме подію, яка збере бізнесменів з південних регіонів України – «Конференцію підприємців № 1».

Основою «Конференції підприємців №1» стали положення «Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року» та

«Програми розвитку малого та середнього підприємництва у м. Миколаєві».

Перед відвідувачами конференції виступатимуть відомі українські бізнесмени. Ініціатори події – засновник фітнес-клубу Gym Style Максим Бревда та голова IT-компанії TemplateMonster Давид Арахамія.

Квитки можна придбати на вебсайті конференції. Спікери та теми доповідей

Олександр Сенкевич – міський голова, м. Миколаїв. «Підприємництво та міська влада. Погляд зсередини. Способи продуктивної взаємодії».

Давид Браун – серійний підприємець, засновник TemplateMonster та Weblum.com, м. Київ. «Масштабування бізнесу. Стратегії можливого зростання».

Рафаель Гороян – засновник групи компаній «Прометей», м. Миколаїв.

«Ефективна стратегія розвитку великої компанії».

Костя Браво – бізнесмен, інвестор, засновник та ведучий Youtube каналу KOSMOPOLIT, м. Київ. «Як побудувати особистий бренд і використовувати його у бізнесі».

Андрій Длігач – засновник Advanter Group. Стратег і футуролог, м. Київ. «Як технології майбутнього впливають на бізнес сьогодні».

Андрій Остапчук – засновник найбільшого клубу бізнесменів Європи Young business club, м. Київ. Перша людина, яка бігає щодня протягом 1000 днів.

Артем Бородатюк – засновник групи компаній Netpeak Group, організатор численних конференцій, м. Одеса. «Організація соціального бізнесу у міському просторі. Досвід 4 City в Одесі».

Костянтин Скоріні – засновник франчайзингової мережі ресторанів Scorini (18 ресторанів у різних містах України), м. Київ. «Досвід побудови франчайзингового бізнесу з нуля».

Максим Бревда – засновник мережі фітнес-клубів «Gym Style», м. Миколаїв.

«Спорт та бізнес. Справа на все життя. Як хобі перетворити на бізнес».

Олег Калашніков – коуч, ментор, бізнес-консультант, автор книги «У Рай на S-класі», м. Харків. «Вихід на високий рівень самоактуалізації через

усвідомлені продажі».

*Мирослава Козачук – співвласник та виконавчий директор компанії Franchise Group, автор проєкту «Перша школа франчайзингу», м. Київ.
«Франчайзинг – точка зростання».*

Олександр Духота – директор з розвитку VISOTSKY CONSULTING CIS, м. Київ.

«Як розробити дієву структуру компанії». Бізнес-ярмарок

Свої кредитні та лізингові пропозиції для бізнесу представляють провідні банки країни: Укрсиббанк, ТАСкомбанк, ПриватБанк, Райффайзен Банк Аваль, Південний Банк, Мотор Банк, ОТП Банк.

Бізнесменів зацікавляють проєкти Franchise Group – консалтингової компанії, яка понад 9 років надає послуги у сфері франчайзингу та є лідером у галузі. Franchise Group стоїть біля витоків франчайзингу в Україні та пропонує найвищі стандарти. Спеціально для конференції в компанії відібрали та підготували до продажу 30 перспективних франшиз.

З культурою ефективного застосування інструментів управління у бізнесі учасників події ознайомить компанія «Висоцький Консалтинг» – багаторазова призерка конкурсів торгових марок. У 2014 році «Висоцький Консалтинг» стала «Абсолютним фаворитом успіху» у категорії «Тренінгова компанія» галузевого конкурсу «Фаворити успіху». Компанія – лауреат номінацій «Народне визнання» (2014 р.), «Бездоганна репутація» (2015). Визнана «Найкращою консалтинговою компанією 2015 року». У 2016 році «Висоцький консалтинг» удостоїлася нагороди «Зірка якості».

Ті, хто веде бізнес онлайн, дізнаються багато цікавого від фахівців Netpeak Cluster Ukraine. Спектр преференцій для клієнтів компанії:

Постійна підтримка та консультування щодо ведення кампаній у Google AdWords. Подарункові сертифікати на 2000 грн. усім власникам нових та відновлених облікових записів Google AdWords. Сертифікат отримає кожен новий користувач Google AdWords, який відповідає загальним правилам видачі сертифікатів.

Щомісячні онлайн- та офлайн-зустрічі, семінари та тренінги від провідних фахівців українських та міжнародних компаній.

Постійні знижки та подарунки від партнерів компанії.

Закриті бізнес-зустрічі та круглі столи з експертами та лідерами думок у рамках Партнерської програми.

Менторська програма для прокачування бізнесу за допомогою експертів.

Партнери конференції

Генеральний партнер: група компаній «Прометей». Партнери заходу: Укрсиббанк та ТАСкомбанк.

Медіапартнери: рекламна агенція «Позитив», мережа кінотеатрів Multiplex, Radio Kvartal, інформаційний портал Преступности.НЕТ, інформаційний портал Новини N, інформаційний портал 0512 UA, 35 канал, рекламне агентство

«Мармелад», ALPRI Aluminium System GROUP, блог про місто Миколаїв «Nik City», сервіс розповсюдження новин PRNEWS.IO.

Конференція пройде за підтримки Миколаївського міського голови та Миколаївської міської ради.

Контакти:

+380 67 517-17-13

conference@weblium.com conference.mk.ua

<https://www.facebook.com/events/2226702447652539/>

Місце проведення: Концерт-хол «Юність», м. Миколаїв, Богоявленський проспект, 39-А.

Література

1. Гетьманець, М. Сучасний словник літератури і журналістики / М. Гетьманець, М. Михайлин. – Харків : Прапор, 2009. – 384 с.
2. Здоровега, В. Теорія і методика журналістської творчості : навч. посібник / В. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2000. – 180 с. – URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk682275.pdf>
3. Іванченко, Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту / Р. Г. Іванченко. – Київ : Знання, 1991. 48 с.
4. Кальба, Я. Є. Психологія мас : навч. посібник / Я. Є. Кальба. – Тернопіль : Навч. книга-Богдан, 2012. – 208 с. – URL <https://bohdan-books.com/upload/iblock/836/83635a47f7080d9947548ae81abcd5c1.pdf>
5. Каленич, В. Культура мовлення як чинник журналістської майстерності / В. Каленич // Український інформаційний простір. – 2014. –

№ 3. – С. 72–76.

6. Михайленко, В. М. Теорія твору й тексту : навч. посібник / В. М. Михайленко. – Київ : Паливода А. В., 2013. – 256 с.

7. Михайлин, І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – Київ : ЦУЛ, 2001. – 496 с. – URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/MykhailynIhor/Osnovy_zhurnlistyky.pdf?%20PHPSESSID=c9af1c2e459083fc0fd0c4d218b2aba4

8. Назаренко, Г. І. Інформаційні жанри журналістики. Ч. 1 / Г. І. Назаренко. – Київ : НАУ, 2010. – 32 с.

9. Недопитанський, М. І. Уроки з журналістської практики / М. І. Недопитанський. – Київ : Україна молода, 2010. – 120 с.

10. Основи реклами і зв'язків із громадськістю : підручник / за заг. ред. В. Ф. Іванова, В. В. Різуна. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київ. ун-т», 2011. – 431 с.

11. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посібник / Б. В. Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 246 с.

12. Різун, В. В. Поняття тексту в журналістиці / В. В. Різун // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Філологічна. – Львів, 2000. – С. 182–186.

13. Тимошик, М. С. Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних та інформаційних видань. Книга для автора, редактора, видавця : практ. посібник / М. С. Тимошик. – Київ : Наша культура і наука, 2006. – С. 289–303.

Практичне заняття № 11

Інформація і комунікація як

властивості тексту

Теоретичні питання

1. Поняття інформативності журналістського тексту.
2. Види інформації.
3. Образність і інформація.
4. Інформативність читача.
5. Основні засади інформаційної доцільності тексту. Текстові засоби вираження інформації. Інформаційна насиченість тексту.
6. Комунікативність і комунікація як поняття.
7. Вербальна і невербальна комунікація.
8. Усна, письмова, друкована комунікація.
9. Функції комунікативного впливу.

Питання для обговорення та практичні завдання

1. Проаналізувати основні властивості тексту. Навести приклади.
2. Розкрити сутність інформативності тексту.
3. Назвати й охарактеризувати відомі вам види інформації.
4. Визначити та охарактеризувати види інформації в структурі тексту.
5. Назвати методи створення структурно напруженого тексту.
6. Визначити роль і вплив реклами в інформаційному суспільстві.
7. Охарактеризувати види комунікації.
8. Назвати та охарактеризувати функції тексту.

Завдання

Підгрупа 1	Підгрупа 2
Проаналізувати текст (за власним вибором) із погляду його інформативності. Обґрунтувати відповідь.	Навести приклади тексту (за власним вибором), пов'язаного з соціальною практикою. Обґрунтувати відповідь.

Література

1. Гетьманець, М. Сучасний словник літератури і журналістики / М. Гетьманець, М. Михайлин. – Харків : Прапор, 2009. – 384 с.
2. Здоровега, В. Теорія і методика журналістської творчості : навч. посібник / В. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2000. – 180 с. – URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk682275.pdf>
3. Іванченко, Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту / Р. Г. Іванченко. – Київ : Знання, 1991. – 48 с.
4. Кальба, Я. Є. Психологія мас : навч. посібник / Я. Є. Кальба. – Тернопіль : Навч. книга-Богдан, 2012. – 208 с. – URL : <https://bohdan-books.com/upload/iblock/836/83635a47f7080d9947548ae81abcd5c1.pdf>
5. Каленич, В. Культура мовлення як чинник журналістської майстерності / В. Каленич // Український інформаційний простір. – 2014. – № 3. – С. 72–76.
6. Михайленко, В. М. Теорія твору й тексту : навч. посібник / В. М. Михайленко. – Київ : Паливода А. В., 2013. – 256 с.
7. 1. Михайлин, І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – Київ : ЦУЛ, 2001. – 496 с. – URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/MykhailynIhor/Osnovy_zhurnlistyky.pdf?PHPSESSID=c9af1c2e459083fc0fd0c4d218b2aba4
8. Недопитанський, М. І. Уроки з журналістської практики / М. І.

Недопитанський. – Київ : Україна молода, 2010. – 120 с.

9. Основи реклами і зв'язків із громадськістю : підручник / за заг. ред. В. Ф. Іванова, В. В. Різуна. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київ. ун-т», 2011. – 431 с.

10. Потятиник, Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посібник / Б. В. Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 246 с.

11. Різун, В. В. Поняття тексту в журналістиці / В. В. Різун // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Філологічна. – Львів, 2000. – С. 182–186.

12. Тимошик, М. С. Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних та інформаційних видань. Книга для автора, редактора, видавця : практ. посібник / М. С. Тимошик. – Київ : Наша культура і наука, 2006. – С. 289–303.

Практичне заняття

№ 12

Інтерпретація тексту

Теоретичні питання

1. Сутність і природа інтерпретації.
2. Види та стилі інтерпретації.
3. Адекватність та повнота інтерпретації.
4. Вільна інтерпретація.
5. Особливості породження тексту як об'єкта інтерпретації.
6. Причини порушення процесів сприймання і розуміння

Питання для обговорення та практичні завдання

1. Охарактеризувати сутність інтерпретації тексту.
2. Проаналізувати й наведіть приклади різних способів цитування чужої мови.
3. Назвати відомі вам види і стилі інтерпретації.
4. Розкрити поняття вільної інтерпретації.
5. Визначати причини порушення процесу сприймання журналістського тексту. Відповідь проілюструвати прикладами.
6. Визначити причини порушення процесу розуміння журналістського тексту. Відповідь проілюструвати прикладами.

Література

1. Гетьманець, М. Сучасний словник літератури і журналістики / М. Гетьманець, М. Михайлин. – Харків : Прапор, 2009. – 384 с.
2. Здоровега, В. Теорія і методика журналістської творчості : навч. посібник / В. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2000. – 180 с. – URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk682275.pdf>
3. Іванченко, Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту / Р. Г. Іванченко. – Київ : Знання, 1991. – 48 с.
4. Кальба, Я. Є. Психологія мас : навч. посібник / Я. Є. Кальба. – Тернопіль : Навч. книга-Богдан, 2012. – 208 с. – URL : <https://bohdan-books.com/upload/iblock/836/83635a47f7080d9947548ae81abcd5c1.pdf>
5. Каленич, В. Культура мовлення як чинник журналістської майстерності / В. Каленич // Український інформаційний простір. – 2014. – № 3. – С. 72–76.
6. Михайленко, В. М. Теорія твору й тексту : навч. посібник / В. М. Михайленко. – Київ : Паливода А. В., 2013. – 256 с.
7. Михайлин, І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – Київ : ЦУЛ, 2001. – 496 с. – URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/MykhailynIhor/Osnovy_zhurnlistyky.pdf?PHPSESSID=c9af1c2e459083fc0fd0c4d218b2aba4
8. Назаренко, Г. І. Інформаційні жанри журналістики. Ч. 1 / Г. І. Назаренко. – Київ : НАУ, 2010. – 32 с.
9. Недопитанський, М. І. Уроки з журналістської практики / М. І. Недопитанський. – Київ : Україна молода, 2010. – 120 с.
10. Основи реклами і зв'язків із громадськістю : підручник / за заг. ред. В. Ф. Іванова, В. В. Різуна. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київ. ун-т», 2011. – 431 с.
11. Потятиник, Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посібник / Б. В. Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 246 с.
12. Різун, В. В. Поняття тексту в журналістиці / В. В. Різун // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Філологічна. – Львів, 2000. – С. 182–186.
13. Тимошик, М. С. Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних та інформаційних видань. Книга для автора, редактора, видавця : практ. посібник / М. С. Тимошик. – Київ : Наша культура і наука, 2006. – С. 289–303.

Патогенний текст. Засоби маніпуляції в медіа

Теоретичні питання

1. Сутність та ознаки журналістського тексту.
2. Журналістський текст патогенного характеру: а) сутність патогенного тексту;
б) маніпуляція свідомістю як ознака патогенного тексту;
в) медіанасильство: психологія впливу;
г) аргументи прихильників екранного насильства;
г) профілактика патогенного впливу.
3. Преса та кримінал. Свобода й обмеження преси.

Питання для обговорення та практичні завдання

1. Охарактеризувати поняття «журналістський текст».
2. Розкрити сутність поняття «патогенний текст».
3. Назвати критерії патогенного тексту. Наведіть приклади патогенних текстів у ЗМІ.
4. Проаналізувати стереотипи як засоби маніпуляції свідомістю.
5. Назвати відомі способи профілактики патогенного впливу тексту.
6. Назвати форми маніпуляції свідомості у ЗМІ. Навести приклади.

Завдання 1. Підготувати повідомлення (до 5 хв) про зв'язок виборчих перегонів та патогенний медіадискурс.

Завдання 2. Довести, що запропоновані уривки із текстів ЗМІ мають ознаки патогенності.

Підгрупа 1	Підгрупа 2
«На завершення розмови Юлія Тимошенко підкреслила: «Ми повинні самі побудувати свою країну. Бо ніхто цього за нас не зробить!».	«Очільник району, дбаючи про розвиток своєї малої Батьківщини, тим самим турбується про всю Україну».

Завдання 3. Довести, що тексти реклами японського ресторану «Якіторія» («Викладайте палички! Отримайте дисконтну картку»), гіпермаркету «Fozzy» («Оптом твоя мама, ось такі ціни!»), магазину електроніки «Цитрус» («Хочеш звичайний борщ?»), горілки «Мороша» («Справжній карпатський бренд на мінеральній воді») мають ознаки патогенності. Наведіть аргументи.

Література

1. Гетьманець, М. Сучасний словник літератури і журналістики / М. Гетьманець, М. Михайлин. – Харків : Прапор, 2009. – 384 с.
2. Здоровега, В. Теорія і методика журналістської творчості : навч. посібник / В. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2000. – 180 с. – URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk682275.pdf>
3. Іванченко, Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту / Р. Г. Іванченко. – Київ : Знання, 1991. – 48 с.
4. Кальба, Я. Є. Психологія мас : навч. посібник / Я. Є. Кальба. – Тернопіль : Навч. книга-Богдан, 2012. – 208 с. – URL : <https://bohdan-books.com/upload/iblock/836/83635a47f7080d9947548ae81abcd5c1.pdf>
5. Лігачова, Н. Л. Маніпуляції на ТБ. Маніпулятивні технології в інформаційно-аналітичних телепрограмах українського телебачення: моніторинг, рекомендації щодо захисту від впливу та запобігання застосуванню. Принципи відкритої редакційної політики телеканалів / Н. Л. Лігачова, С. В. Черненко, В. О. Іванов. – Київ : Телекритика : Інтерньюз-Україна, 2003. – 224 с.
6. Михайленко, В. М. Теорія твору й тексту : навч. посібник / В. М. Михайленко. – Київ : Паливода А. В., 2013. – 256 с.
7. Михайлин, І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – Київ : ЦУЛ, 2001. – 496 с. – URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/MykhailynIhor/Osnovy_zhurnlistyky.pdf?PHPSESSID=c9af1c2e459083fc0fd0c4d218b2aba4
8. Недопитанський, М. І. Уроки з журналістської практики / М. І. Недопитанський. – Київ : Україна молода, 2010. – 120 с.
9. Партико, З. В. Теорія масової інформації та комунікації : навч. посібник / З. В. Партико. – Львів : Афіша, 2008. – 292 с.
10. Потятиник, Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посібник / Б. В. Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 246 с.
11. Приступенко, Т. О. Теорія журналістики. Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посібник / Т. О. Приступенко. – Київ : Ін-т журналістики, 2004. – 375 с.
12. Різун, В. В. Поняття тексту в журналістиці / В. В. Різун // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Філологічна. – Львів, 2000. – С. 182–186.
13. Фінклер, Ю. Е. Мас-медіа та влада: технологія взаємин : монографія / Ю. Е. Фінклер. – Львів : Аз-Арт, 2003. – 212 с.

Практичне заняття № 15

Самостійна робота

Завдання: проаналізувати текст «То він казав, що "Жигуль" – не машина?».

Репортаж УП з рідного села Павла «Мерседеса» (Українська правда. URL : <https://www.pravda.com.ua/articles/2023/05/1/7399941/>) за наведеною нижче схемою.

Схема аналізу тексту

1. Назва, автор.
2. Відповідність тексту прагматичним принципам:
 - а) принцип якості (достовірність поданої інформації сумнівів не викликає, її можна легко перевірити);
 - б) принцип кількості (текст не переобтяжує читача інформацією, її стільки, скільки потрібно за цим контекстом);
 - в) принцип відносності (будь-яка інформація, що передається через текст, має відносний характер, містить оцінне судження автора);
 - г) принцип способів викладу (текст однозначний, упорядкований, кожне його речення логічно вмотивоване).
3. Текст виконує функцію:
 - а) нормативну (текст містить посилання на нормативні документи: договори, закони, правила суспільного та державного устрою тощо);
 - б) уніперсональну (текст скерований на сприйняття одним індивідом);
 - в) плюроперсональну (текст скерований на сприйняття багатьох реципієнтів);
 - г) контактну (текст забезпечує вплив на адресата, тобто текст пов'язує учасників комунікативного акту);
 - д) ідентифікуючу (текст спрямовано на певну групу індивідів).
4. Визначити пресупозицію (наявність у читача певних відомостей, необхідних для розуміння змісту тексту: знання мови, якою написано повідомлення, знання ситуації (в усному мовленні) чи лінгвістичного контексту (у письмовому тексті), а також т. зв. «енциклопедичних знань»).
5. Семантика тексту, структура його змісту:
 - а) визначити кількість абзаців;
 - б) виділити у кожному абзаці головну думку;
 - в) сформулювати підтеми тексту;
 - г) якщо в підтемі є мікротема, визначити її;
 - д) визначити основну тему тексту;
 - е) оцінити ієрархію підтем у втіленні основної теми тексту;
 - ж) чи є «нульова зв'язність».
6. Які види інформації використано у тексті:
 - а) офіційна (державні постанови, документи тощо);
 - б) науково-просвітницька (виступи галузевих фахівців);
 - в) подієва;
 - г) ділова (поради, консультації експертів);
 - д) публіцистична;
 - е) естетично-розважальна;
 - є) довідкова (прогноз погоди, програма телебачення, анонси тощо);

ж) рекламна.

7. Оцінити інформаційну доцільність тексту:

а) чи потрібна ця інформація читачеві в соціальних умовах сьогодення;

б) чи не руйнує зазначена інформація (або навпаки – чи зруйнує, якщо потрібно) соціальні цінності, стереотипи;

в) чи не порушує (або, навпаки, чи порушить, якщо потрібно) ця інформація рівновагу в суспільній інформаційній системі і чи не станеться (або, навпаки, чи станеться, якщо потрібно) від цього інформаційних руйнувань, вибухів у суспільній інформаційній системі?

8. Оцінити текстові засоби вираження інформації: а) мовні;

б) графічні (шрифтові виділення, графічно-знакове та просторове оформлення тексту).

9. Оцінити інформаційну насиченість тексту (співвідношення між обсягом текстового матеріалу й обсягом викладеної у ньому інформації).

10. Охарактеризувати комунікативну мету (інтенцію), мотив і концепт (комунікативний смисл) тексту.

11. Визначте, чи дотримано основні вимоги до тексту: а) мінімальна довжина фраз;

б) мінімальна часова розбіжність між розумінням елементів фрази і розумінням фрази в цілому;

в) нормативність мови твору і дотримання правопису;

г) певна стереотипність змісту фрази (на рівні слововживання, лексичної сполучуваності, граматики) та форми твору (його архітекtonіки, графічно-шрифтового оформлення);

д) наявність тематично-логічного ланцюга фактів (тематичного патерна), компоненти якого є основними елементами розуміння, що інтегрують зміст. (Кожне слово, кожна фраза, надфразова єдність повинні виражати тему тексту або бути тематично зумовленими, оскільки атематичні елементи створюють «шум» у тексті та є причиною його неадекватного розуміння. Кожен наступний елемент тексту має бути тематично прогнозованим, а кожен попередній елемент – мати тематичну перспективу.)

12. Оцінити комунікативний вплив тексту.

Література

1. Гетьманець, М. Сучасний словник літератури і журналістики / М. Гетьманець, М. Михайлин. – Харків : Прапор, 2009. – 384 с.

2. Здоровега, В. Теорія і методика журналістської творчості : навч. посібник / В. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2000. – 180 с. – URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk682275.pdf>

3. Іванченко, Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту / Р. Г. Іванченко. – Київ : Знання, 1991. – 48 с.

4. Кальба, Я. Є. Психологія мас : навч. посібник / Я. Є. Кальба. – Тернопіль : Навч. книга-Богдан, 2012. – 208 с. – URL : <https://bohdan-books.com/upload/iblock/836/83635a47f7080d9947548ae81abcd5c1.pdf>
5. Каленич, В. Культура мовлення як чинник журналістської майстерності / В. Каленич // Український інформаційний простір. – 2014. – № 3. – С. 72–76.
6. Капелюшний, А. О. Редагування в засобах масової інформації : навч. посібник / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2005. – 304 с.
7. Михайленко, В. М. Теорія твору й тексту : навч. посібник / В. М. Михайленко. – Київ : Паливода А. В., 2013. – 256 с.
8. Михайлин, І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – Київ : ЦУЛ, 2001. – 496 с. – URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/MykhailynIhor/Osnovy_zhurnlistyky.pdf?PHPSESSID=c9af1c2e459083fc0fd0c4d218b2aba4
9. Основи реклами і зв'язків із громадськістю : підручник / за заг. ред. В. Ф. Іванова, В. В. Різуна. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київ. ун-т», 2011. – 431 с.
10. Потятиник, Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посібник / Б. В. Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 246 с.
11. Різун, В. В. Літературне редагування : підручник / В. В. Різун. – Київ : Либідь, 1996. – 240 с.
12. Різун, В. В. Поняття тексту в журналістиці / В. В. Різун // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Філологічна. – Львів, 2000. – С. 182–186.
13. Тимошик, М. С. Редакторська підготовка газетних, журнальних, рекламних та інформаційних видань. Книга для автора, редактора, видавця : практ. посібник / М. С. Тимошик. – Київ : Наша культура і наука, 2006. – С. 289–303.

ВКАЗІВКИ

ДО САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ ТЕМ КУРСУ

Серед основних форм організації навчального процесу у закладах вищої освіти – навчальних занять, виконання індивідуальних завдань, практичної підготовки та контрольних заходів – важливу роль має самостійна робота студентів. Цей вид діяльності здійснюється під час аудиторних та позааудиторних занять під керівництвом викладача чи без його безпосередньої участі.

Курс вивчення теорії твору передбачає самостійну роботу, бо йдеться, перш за все, про опанування студентами специфіки журналістського, рекламного та PR-тексту; інтерпретації та механізмів сприйняття твору. Самостійна робота забезпечує системність знань та засобів навчання, володіння прийомами аналітичного осмислення матеріалу, мобільність і критичність мислення, здібність до творчої діяльності.

Навчальний матеріал, передбачений робочою програмою для засвоєння в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять. Самостійне вивчення студентом програмного матеріалу полягає у вивченні окремих теоретичних питань, критичних джерел із запропонованого списку та укладанні конспективних матеріалів для підготовки до практичних занять, контрольної роботи, заліку.

Алгоритм самостійного вивчення окремих тем

курсу «Теорія твору»

- опрацювати як обов'язкову, так і додаткову літературу, звертаючись при цьому до інтернетресурсів;
- підготувати план викладу матеріалу, звертаючи увагу на логіку висвітлення питання та способи аргументації власних думок;
- аналізувати проблему, застосовуючи методологічні принципи системного підходу до її аналізу;
- підтвердити теоретичні положення конкретними прикладами;
- логічно та аргументовано викладати свої думки в усній/письмовій формі;

➤ виконати усі передбачені навчальною програмою завдання.

Контроль самостійної роботи студентів включає: а) відповіді на контрольні або тестові питання; б) перевірку вирішення проблемних ситуацій/питань; в) перевірку виконаних індивідуальних завдань.

Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми
1.	Патогенний твір: критерії та особливості функціонування в інформаційному просторі.
2.	Медіаманіпуляція. Способи маніпуляцій ЗМІ.
3.	Медіанасильство: психологія впливу.
4.	Інтерпретація тексту.
5.	Особливості комплексного впливу тексту та аудіальних медіа засобів.
6.	Особливості комплексного впливу тексту та відео медіа засобів.
7.	Твір/текст і відеоряд.
8.	Твір/текст і музичне оформлення.
9.	Твір/текст і зображення.
10.	Новітні явища в журналістській генериці.
11.	Помилки у радіо і телетекстах.
12.	Помилки у журналістських творах.
13.	Особливості підготовки.
14.	Редагування твору. Особливості редагування певних видів твору.
15.	Квалілогія тексту.

ПИТАННЯ І ЗАВДАННЯ ДО КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Теоретичний рівень

1. Поняття про твір/текст. Текст і дискурс, дискурс і мовлення.
2. Текст, контекст, підтекст, гіпертекст, стереотекст.
3. Мегатекст, надтекст. Унітекст.
4. Медіатекст. Інтертекстуальність.
5. Ознаки твору. Функції твору. Функції журналістського твору.
6. Типи текстів і їх характеристика.
7. Різновиди журналістських творів.
8. Роди і жанри словесної творчості. Поняття жанру в журналістиці.
9. Критерії поділу творів журналістики на жанри. Класифікація жанрів.
10. Види комунікації. Функції комунікації.
11. Масова комунікація.
12. Функціональні стилі мовної комунікації.
13. Публіцистичний дискурс. Ознаки публіцистичного мовлення.
14. Особливості публіцистичного твору.
15. Образ автора у публіцистичному творі.
16. Засоби організації журналістського твору. Конфлікт.
17. Композиція журналістського твору. Структура композиції журналістського твору.
18. Специфіка композиції журналістського твору відповідно до жанру.
19. Сюжет журналістського твору. Типи сюжетів. Основні елементи у структурі журналістського твору.
20. Формальні елементи організації журналістського твору. Структурні елементи Інтернет-ЗМІ.
21. Змістова та структурна специфіка PR-творів.
22. Жанрова специфіка в PR комунікаціях.
23. Реклама. Рекламний твір.
24. Жанри реклами. Структурні елементи рекламного твору.
25. Патогенний твір. Маніпуляції у творі.

Практичний рівень

1. Визначити підтекст твору.

«У мережі опубліковано ролик-пародію на кандидатів в міські голови на місцевих виборах, які призначені на 25 жовтня, в якому саркастично показали справжні наміри і амбіції більшості політиків. Інтерв'ю з вигаданим персонажем, кандидатом в мери Сум Анатолієм Почечуном, опубліковано в соцмережі Facebook. На відео «кандидат» шокує глядачів щирими відповідями на питання про мету участі у виборах і планах на політичне майбутнє. При цьому «політик» не стежить за лексикою, активно матюкається і відверто розповідає про свій досвід і плани.

Ролик викликав в мережі масу іронічних коментарів, в яких українці захоплюються таким портретом «чесного кандидата», іронізують і обіцяють йому велике політичне майбутнє і народну підтримку» («Апостроф»).

2. Визначити різновид тексту, з'ясувати засоби та особливості стилю.

«Економічна правда» шукає редактора відділу новин

Інтернет-видання «Економічна правда» шукає редактора відділу новин. Для тих, хто хоче навчатися, бути корисним, знається на економіці і хоче розкласти на молекули складні процеси. Якщо не вміє, ми навчимо.

Вимоги до редактора новин:

Відмінне знання української та російської мов. Бажане володіння англійською.

Добра пам'ять та ерудиція.

Вміння писати та редагувати тексти.

Вміння швидко та легко викладати свої думки. Грамотність.

Претенденти повинні орієнтуватися в економічних і політичних подіях країни.

Ми обіцяємо: гідну зарплатню, корпоративне навчання, дружний колектив, багато нових знайомств та гарний вид з вікна.

Резюме і тексти надсилати на e-mail: econompravda@gmail.com.

Вказуйте в темі листа «Резюме. Редактор стрічки новин» (Економічна правда).

2. Визначити різновид твору, з'ясувати засоби та особливості стилю.

Творця театру «Дах» і режисера Владислава Троїцького на Форумі

культурних лідерів в Дніпрі слухали як патріарха. За останнє десятиліття він створив проекти, які менеджери культури, музиканти беруть за взірець.

В Україні на його плечах лежить організація міждисциплінарного фестивалю ГогольFest, який щороку збирає десятки тисяч людей.

У 2020 році пандемія скоригувала плани «гогольців» – з весни заходи у Херсоні, Фастові та Дніпрі довелося перенести на осінь, усі концерти відбувалися на відкритому просторі, а глядачі слухали музику з набережної, дотримуючись дистанції.

На Форумі культурних лідерів в Дніпрі Влад Троїцький поділився із колегами із регіонів своїм баченням культури, як спільноти в Україні, і її місцем на світовому ринку.

3. Визначити жанр твору, з'ясувати помилки/відхилення від вимог інформаційного стилю. Обґрунтувати наслідки таких помилок з огляду на комунікативні завдання твору.

Великою трагедією міг завершитись звичайний день у Вінницькому дитячому садку

№ 57 по вулиці Келецькій, коли надвірна альтанка зранку в п'ятницю, мов іграшковий картковий будинок, раптово впала на дітей. Маленькі вихованці дитячого садочка, звісно, не підозрюючи нічого лихого, перебували у ній, аж на них впали з чималої висоти купи шиферу, дерева і заліза... І добре, кажуть, що кількох поранили та ще більше наляканих маленьких вихованців з-під завалів дістали небайдужі свідки пригоди. Діткам негайно викликали «швидку допомогу»... (газета "33 канал", № 9, 2020).

4. За принципом перевернутої піраміди написати традиційну та розширену замітку. Назвати стилетворчі особливості цього жанру.

5. Визначити жанр твору, з'ясувати особливості стилю.

«...Милий мій янголе, ти знаєш найпалкіші мої таємниці та захищаєш найдрібнішу часточку моєї душі. Один порух твоїх зіниць і збудеться будь-яка мрія. Щодня випускаєш віру з клітки, віру в себе. Знову здійснююся увись. Колись досягну найвищої вершини. Боюся цього піку життя, який і є смертю – стрімким польотом у прірву, щоб знову долати жадані вершини – це і є вічністю. Щодня випускаєш надію, що зранку зійде сонце не тільки на небі, але і

в душі, особливо, у серці. Блаженна надія у пошуках щастя. А ти знаєш його в обличчя, тільки не говориш мені про це – зберігаєш таємницю Рідше випускаєш любов, а вона і є життям і, одночасно, смертю. Вона поєднує правду і брехню, відчай та насолоду. Продовжує мою кров на Землі, даруючи вічність. Дарує бажання народжуватися знову, перетворюючи мене у безкінечність. Вона полонить всі мої мрії та бажання, підкорює їх і, одночасно, дарує відчуття блаженства, тільки опинишся в її рабстві. А далі два виходи: світло та пільма. На жаль, не тільки мені вибирати. Милий мій ангеле, ти знаєш найпотаємніші мої секрети. Ти знаєш найпалкішу мою мрію, то здійсни її...».

6. Написати у формі дорожніх нотаток про ті місця, в яких ви побували, про те, що ви помітили, чим ви захоплювались, що вас порадувало чи засмутило.

7. Визначити інтертекстуальні засоби та охарактеризувати їх роль у творі.

Чи буде світло в кінці тунелю?

Кредитування юридичних осіб вже давно стало пріоритетом для банків. Проте бажання упирається у відсутність якісних позичальників і «дорогі» ресурси. Уповільнення ж темпів економічного зростання (точніше спад!), сумнівні перспективи підвищення загальної платоспроможності, відкладене на «потім» зниження кредитних ставок – все це робить можливість значного збільшення привабливості умов кредитних договорів і, як наслідок, портфеля фінансування банків у поточному році малоімовірною.

8. Підготувати анонс святково-театралізованої програми в рамках молодіжного волонтерського руху «Територія студентських ініціатив». Визначити особливості стилістики жанру.

9. Визначте та охарактеризуйте формальні елементи твору.

Прокуратура вимагає для Медведчука арешту або внесення застави в сумі 300 млн грн.

Сьогодні, 13 травня, Печерський суд Києва обиратиме запобіжний захід народному депутату України від фракції "Опозиційна платформа – За життя" Віктору Медведчуку.

Про це повідомив нардеп ОПЗЖ Ренат Кузьмін, передає Цензор.НЕТ.

"Через кілька годин Печерський суд Києва обиратиме запобіжний захід Віктору Медведчуку. ...Прокуратура вимагає арешту або внесення застави в

сумі 300 мільйонів 930 грн, що становить майже 10 мільйонів євро", – розповів нардеп, і поскаржився, що в межах запроваджених санкцій рахунки Медведчука і його дружини Марченко заблоковані.

Читайте на "Цензор.НЕТ": Медведчуку вручено клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, – Офіс генпрокурора. Нагадаємо, 11 травня генеральний прокурор Ірина Венедіктова підписала підозри у державній зраді і замаху на розкрадання національних ресурсів у Криму народним депутатам Віктору Медведчуку і Тарасу Козаку.

10. Напишіть прес-реліз для журналістів про подію, що відбуватиметься в державному органі влади або в комерційній структурі (тема довільна).

11. Підготуйте заголовок журналістського твору та додайте до нього вставки.

Україна розповіла в ОБСЄ про грубі порушення перемир'я з боку збройних формувань РФ на Донбасі.

Місія України в ОБСЄ поінформувала делегації країн-учасниць про випадки грубих порушень перемир'я з боку збройних формувань РФ на сході нашої країни протягом останніх двох тижнів.

Як передає Цензор.НЕТ із посиланням на "Укрінформ", це сталося під час засідання Форуму співпраці у сфері безпеки ОБСЄ в середу, 12 травня.

У ході виступу українська місія продемонструвала слайди з картами-схемами, на яких були зафіксовані випадки застосування окупантами забороненого мінськими домовленостями важкого озброєння, а також обстріли цивільної інфраструктури та житлових будинків.

Напишіть рекламний твір (тема довільна), який би містив такі елементи: заголовок, підзаголовок, основний текст, рекламний слоган.

12. Наведіть приклади алюзій та ремінісценцій, що використовуються в журналістському творі. Визначте джерела цих інтертекстуальних засобів.

13. Наведіть приклади питальних, інформаційних, провокативних, наказових (спонукальних) заголовків рекламного твору (по 2 приклади до кожного типу).

14. Визначте тип заголовка рекламного твору:

Дотримуйтесь правил безпеки при водінні. Життя, врятоване вами,

може виявитися вашим власним.

«Тонус»: Хочеш підняти собі настрій? «Тонус» підкаже тобі, як!»

*Застуда на губах? – Почни використовувати Зовіракс, і вона зникне.
Швидко!*

...Нововведення для сухого волосся. Маска проти ламкості з нутрікерамідами + ельсєв – індивідуальні технології для кожного типу волосся.

15. Підготуйте інтерв'ю-діалог із головою студентської ради НУК імені адмірала Макарова про особливості студентського самоврядування (можлива інша тема).

16. Визначте в рекламному творі заголовок та підзаголовок. Аргументуйте свою думку.

Легко зупинити біль. Вас – зупинити неможливо! Гель Діклоран Плюс – унікальна комбінація чотирьох компонентів.

Союз смаку і користі. Інверторна парова пічка з конвекцією Panasonic. Дотримуйтесь правил безпеки при водінні. Життя, врятоване вами, може виявитися вашим власним.

17. Охарактеризувати креолізований твір, визначте його особливості. Наведіть кілька прикладів.

18. Написати рекламний лист з оглядом своєї компанії (вид діяльності компанії за вибором).

19. Визначити художні засоби, які використовуються в заголовках, з'ясувати смислетворну та експресивну роль: *«Українська корупція становить ядерну небезпеку для всієї Європи»; «Забужко назвала Кремль "світовим гопником"»;*

«Трамп прийде до розуміння, що Путін є політичним шулером – Березовець»;

«Бізнес російських олігархів в Україні – таємна зброя Кремля, – брат Нємцова»; «Агенти впливу. Як працює п'ята колона Росії»; «Віроломство і тупість: як орки заходили в Чорнобильську зону»; «Бійтесь, орки, – ЗСУ отримали нову партію Bayraktar»; «Привид» Миколаєва зробив справу: окупанти кинули артилерію і накивали п'ятами».

20. Охарактеризуйте специфічний вид рекламування – антирекламу. Наведіть приклади слоганів про шкідливість тютюнопаління та вживання алкоголю.

21. Розкрийте мовні особливості рекламного тексту, підготувавши рекламу (тема довільна), що містила б у своєму складі заголовок і підзаголовок, слоган, текст та ехо-фразу.

22. Визначте основні завдання слогана в рекламному творі. Підготуйте слоган до реклами унікальних природних та історично-архітектурних пам'яток Миколаївської області.

23. Визначте структуру рекламного твору.

а) «З 12 травня 2017 року в магазині «Три Тополі» почнеться розпродаж тканин і необхідних аксесуарів. Поспішайте, пропозиція обмежена. Тим більше що саме зараз якісні європейські матеріали продаються зі знижкою 70 %»;

б) «Книжковий магазин пропонує всім зацікавленим особам видання

«Африканських казок». Це прекрасно оформлена книга, яка стане справжньою перлиною будь-якої бібліотеки. У книзі можна знайти.

Мудрість давніх часів, описану в переказах.

Розповіді про казкових тварин і хоробрих героїв.

Добірку історій, зібраних майстрами казкового жанру.

Поспішайте, видання продається зі знижкою тільки в святкові дні».

24. Визначте жанри PR-текстів. Підготуйте анонсний прес-реліз, запрошення на прес-конференцію та привітання з визначною датою для (установи, організації та ін.).

ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАЛІКУ

1. Листи до редакції: структура, зміст, мовні особливості.
2. Запрошення на прес-конференцію: структура, зміст, мовні особливості.
3. Прес-релізи: типи, структура, мовні вимоги до оформлення.
4. Бекграундер, прес-кит: структура, елементи, мовні вимоги до оформлення.
5. Інтерв'ю: типи, вимоги до тексту.
6. Патогенна реклама: ознаки та критерії.
7. Роль лексики в рекламному тексті.
8. Інформативні та провокативні тексти в рекламі.
9. Рекламні заголовки: типи, вимоги, граматичні та стилістичні норми.
10. Лінгвістичні прийоми маніпулювання.
11. Елементи тексту та їх характеристика.
12. Види творів, їх особливості.
13. Структура твору.
14. Основні категорії тексту.
15. Текст та контекст. Медіатекст.
16. Ознаки твору. Функції твору. Функції журналістського твору.
17. Типи текстів і їх характеристика.
18. Різновиди журналістських творів.
19. Роди і жанри словесної творчості. Поняття жанру в журналістиці.
20. Критерії поділу творів журналістики на жанри. Класифікація жанрів.
21. Види комунікації. Функції комунікації.
22. Масова комунікація.
23. Функціональні стилі мовної комунікації.
24. Публіцистичний дискурс. Ознаки публіцистичного мовлення.
25. Особливості публіцистичного твору.
26. Образ автора у публіцистичному творі.
27. Засоби організації журналістського твору. Конфлікт.
28. Композиція журналістського твору. Структура композиції журналістського твору.
29. Специфіка композиції журналістського твору відповідно до жанру.

30. Сюжет журналістського твору. Типи сюжетів. Основні елементи у структурі журналістського твору.

31. Формальні елементи організації журналістського твору. Структурні елементи Інтернет-ЗМІ.

32. Змістова та структурна специфіка PR-творів.

33. Жанрова специфіка в PR комунікаціях.

34. Реклама. Рекламний твір.

35. Жанри реклами. Структурні елементи рекламного твору.

36. Патогенний твір. Маніпуляції у творі.

37. Джерела PR-текстів. Класифікація PR-текстів.

38. Класифікація PR-текстів: дослідницько-новинні жанри текстів.

39. Класифікація PR-текстів: образно-новинні жанри текстів.

40. Класифікація PR-текстів: фактологічні жанри текстів.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ТА ВЗАЄМОКОНТРОЛЮ

1. Назвіть слоган із тексту соціально відповідальної реклами:
 - а) «У тебе день народження? Тоді приходь до нас!»;
 - б) «Нурофен – і біль пройшов»;
 - в) «Вітамін – ЦЕ: пив-ЦЕ, вин-ЦЕ, саль-ЦЕ, м'яс-ЦЕ, ковбаси кіль-ЦЕ»;
 - г) «Просто зроби це».
2. До інформаційно-новинних PR-текстів належать:
 - а) замітка, фейлетон;
 - б) інтерв'ю, аналітична стаття;
 - в) прес-реліз, запрошення;
 - г) кейс-сторі, інтерв'ю.
3. «Текст для перегляду на комп'ютері, який містить зв'язки з іншими документами» це:
 - а) гіпертекст;
 - б) дискурс;
 - в) унітекст;
 - г) медіатекст.
4. Лід у журналістському творі це:
 - а) окреме слово, речення, словосполучення, що передують фрагменту тексту, позначаючи його назву;
 - б) один з основних тропів: образний вислів, в якому ознаки одного предмета чи дії переносяться на інший за подібністю;
 - в) елемент твору, що має основну функцію систематизувати матеріал;
 - г) короткий текст (одне чи кілька речень) у журналістському матеріалі, що стисло уточнює місце, час подій, кількість учасників, представляє яскраву деталь.
5. Різновид тропа, що полягає у зведенні слів, значення яких взаємовиключає одне одного, створюючи ефект смислового парадоксу – це:
 - а) гіпербола;
 - б) оксюморон;
 - в) літота;
 - г) епітет.
6. Структурними елементами журналістського твору є:
 - а) лід, заголовок, кінцівка, висновки;
 - б) лід, заголовок, підзаголовок, кінцівка, власне текст;
 - в) лід, підзаголовок, кінцівка, власне текст;
 - г) заголовок, підзаголовок, кінцівка, власне текст.

7. Зворот, побудований на зіставленні певних рис чи якостей зображуваних об'єктів:

- а) інверсія;
- б) епітет;
- в) метафора;
- г) порівняння.

8. Визначте художній засіб у рубаях Омара Хайяма:

«Часу скороминушого не бійся. Змагає смерть найдужчого – не бійся Цю мить, що ти живеш, віддай утіхам! Забудь старе – й грядущого не бійся»

- а) епіфора;
- б) анафора;
- в) градація;
- г) порівняння.

9. Визначте вид риторичної фігури в уривку «Україно! Україно! Оце твої діти...»:

- а) риторичне запитання;
- б) риторичне звертання;
- в) риторичне заперечення;
- г) риторичний вигук.

10. Визначте вид риторичної фігури в уривку «Стій, серце, стій! Не бийся так шалено»:

- а) риторичне запитання;
- б) риторичне звертання;
- в) риторичний вигук;
- г) риторичне заперечення.

11. Інтертекстуальність – це?

- а) запозичення художніх засобів;
- б) наявність у певному тексті слідів інших текстів;
- в) уривки іншого тексту, вислову для ілюстрації, аргументації;
- г) хаотичне нагромадження одиниць різних мовних рівнів.

12. Джерелами інтертекстуальних засобів є:

- а) релігія та міфологія;
- б) соціальні зв'язки; в) соціальні мережі;
- г) онлайн-зустріч професійних ком'юніті.

13. Функції журналістського тексту:

- а) евристична, розважальна, ознайомча;
- б) пізнавальна, комунікативна, аксіологічна;
- в) аксіологічна, онтологічна, ціннісна;
- г) аксіологічна, виконавча, онтологічна.

14. У журналістиці розрізняють такі традиційні жанри:

- а) інформаційні, аналітичні, статистичні;
- б) аналітичні, ознайомчі, художньо-публіцистичні;

- в) інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні;
- г) інформаційні, аналітичні, розважальні.

15. Замітка, новина, бліц-опитування – це жанри...:

- а) художньо-стильові;
- б) аналітичні;
- в) публіцистичні;
- г) інформаційні.

16. Коментар, соціологічне резюме, анкета – це жанри...

- а) аналітичні;
- б) інформаційні;
- в) статистичні;
- г) інформаційні.

17. Назвіть твір, для якого головне – факти, а коментарі – це доповнення:

- а) новина;
- б) інтерв'ю;
- в) репортаж;
- г) стаття.

18. Яку структуру журналістського твору називають перевернутою пірамідою?

- а) твір починається з головного, продовжується важливим, а найменш важливе залишається в кінці;
- б) твір починається з важливого, продовжується головним, а найменш важливе залишається в кінці;
- в) твір починається з найменш важливого, продовжується головним, а важливе залишається в кінці;
- г) твір починається з важливого, а найменш важливе залишається в кінці.

19. Стисле повідомлення в 1–2 речення про те, що відбулося, сталося, відбудеться або станеться – це:

- а) репортаж;
- б) бліц-інтерв'ю; в) новина;
- г) хроніка.

20. Автор твору на питання що? де? коли? автор відповідає в...

- а) замітці;
- б) новині;
- в) статті;
- г) хроніці.

21. Стандартний розмір репортажу ... знаків

- а) 5000;
- б) 30000;
- в) 180;
- г) 2500.

22. У якому творі матеріал подається через безпосереднє сприйняття

журналістом--очевидцем якоїсь події?

- а) анонсі;
- б) статті;
- в) репортаж;
- г) новині.

23. Специфіка якого твору полягає в тому, що факт, подія, явище, їх суспільно- політичне значення розкриваються через повідомлення, думку компетентного співбесідника, який володіє інформацією.

- а) замітки;
- б) інтерв'ю;
- в) хроніки;
- г) репортажі.

24. У яких жанрах на перший план виходить думка автора, яка ґрунтується на сукупності фактів, а також на аргументах, його емоціях, породжених цією думкою.

- а) інформаційних;
- б) аналітичних;
- в) художніх;
- г) публіцистичних.

25. Основним журналістським жанром, що характеризується широтою та глибиною аналізу фактів, їх зіставленням, узагальненням є...

- а) хроніка;
- б) репортаж;
- в) стаття;
- г) замітка.

26. «Королем» аналітичних жанрів, найскладнішим у написанні й водночас найбільш цінованим читачами, є...

- а) аналітична хроніка;
- б) аналітична новина;
- в) аналітична стаття;
- г) аналітична замітка.

27. Коментар – жанр журналістики, головним завданням якого є...

- а) аналізувати окремий факт, подію, явище;
- б) аналізувати певні актуальні ситуації, процеси, явища, закономірні зв'язки, що лежать у їхній основі, з метою визначення їхньої суспільної значущості;
- в) відобразити, інтерпретувати та аналізувати явища та факти з мистецької чи наукової сфер;
- г) роз'яснити ситуацію, показати головних дійових осіб, розвинути і висловити думку, обґрунтувати певну ідею.

28. Особливістю якого жанру є вихід на перший план вражень автора від розглянутих фактів, його оцінки їх:

- а) художнього;
- б) аналітичного;
- в) інформаційного;
- г) публіцистичного.

29. Реальні життєві явища досліджуються через людські долі та характеристики з метою впливу на соціальну практику в...

- а) замітці;
- б) новині;
- в) репортажі;
- г) нарисі.

30. Подорожі по рідних місцях і невідомих землях з метою познайомити з ними читача, виразити думки, поділитися спостереженнями і роздумами описуються в...

- а) замітці;
- б) новині;
- в) дорожніх нотатках;
- г) есеї.

31. Лонгрід належить до... жанрів:

- а) мультимедійних;
- б) новинних;
- в) інформаційних;
- г) публіцистичних.

32. Якою є оптимальна кількість підтем у журналістському творі? \

- а) 4;
- б) 1;
- в) 3;
- г) 2.

33. Газетна публікація у складається із таких елементів:

- а) ліду, зачину, основної частини тексту, вставки;
- б) ліду, зачину, основної частини тексту, кінцівки, виносів;
- в) заголовка (підзаголовка), ліду, зачину, основної частини тексту, вставки;
- г) заголовка (підзаголовка), ліду, зачину, основної частини тексту, кінцівки.

34. Вживання спеціальної термінології, головним чином доступної для розуміння цільовою аудиторією, характерне для тексту...

- а) рекламного;
- б) публіцистичного; в) художнього;
- г) аналітичного.

35. У яких текстах інформативна функція реалізується нарівні з функцією впливу, що дозволяє говорити про те, що ці тексти є одночасно й інформативно- змістовними?

- а) рекламні тексти;
- б) PR-тексти;

- в) художні тексти;
- г) аналітичні тексти.

36. У якому PR-тексті мета заголовка – відображення суті новинного події, резюмування найбільш важливої інформації?

- а) кейс-сторі;
- б) інтерв'ю;
- в) прес-релізі; г) запрошенні.

37. Який PR-текст пишеться за формулою: подання проблеми, що може бути актуальною і для інших організацій; показ вирішення цієї проблеми; деталізація досвіду?

- а) кейс-сторі;
- б) заява для медіа;
- в) прес-реліз;
- г) лист питань-відповідей.

38. Рекламний текст повинен бути...

- а) сучасним, конкретним, лаконічним, логічним;
- б) лаконічним, оригінальним, конкретним, актуальним;
- в) лаконічним, оригінальним, конкретним, новим;
- г) оригінальним, конкретним, лаконічним, логічним.

39. Назвіть елементи структури рекламного твору:

а) заголовок, підзаголовок, основний текст; коментарі; рекламне гасло (слоган);

б) рекламне гасло (слоган), заголовок, підзаголовок, основний текст, адресат;

в) надпис, заголовок, підзаголовок, основний текст, рекламне гасло (слоган);

г) звертання, заголовок, коментарі; рекламне гасло (слоган).

40. Інформативні заголовки, заголовки про корисні властивості та заголовки, які містять вказівку належать до...

- а) заголовків прямої дії;
- б) провокативних заголовків;
- в) заголовків непрямої дії;
- г) інформативних заголовків.

КОРОТКИЙ СЛОВНИК ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ

Термін, поняття	Тлумачення
Абзац	відрізок мовлення, тексту, що складається з одного чи кількох речень, пов'язаних між собою за змістом.
Автор	фізична особа, творець літературного, журналістського, мистецького або наукового твору, проекту, винаходу тощо.
Актуальність	злободенність, необхідність, надзвичайна важливість порушуваних тем, проблем, питань. Актуальним називається публіцистичний твір (журналістський виступ), який відповідає вимогам сучасності, викликає інтерес.
Алегорія	троп, у якому абстрактне поняття яскраво передається за допомогою конкретного образу.
Алогізм	поєднання суперечливих понять, порушення логічних зв'язків з метою створення стилістичного ефекту.
Алюзія	натяк, відсилання до певного образу, сюжету, певного літературного твору чи історичної події.
Антитеза	стилістична фігура, яка утворюється зіставленням слів або словосполучень, протилежних за своїм змістом.
Артефакт	явище, процес, предмет, властивість предмета або процесу, поява якого в спостережуваних умовах за природних причин неможлива або є малоімовірною.
Архетип	термін на позначення ідеї, персонажу, акції, об'єкту, випадку, явища, що охоплює найбільш суттєві риси, які є загальними, універсальними, та виявляється шляхом порівняльного аналізу з міфом чи ритуалом.

Архітектоніка твору	будова твору як єдиного цілого; інтегральний взаємозв'язок, взаємозалежність, взаємозумовленість основних складників твору.
Афоризми	стислі влучні оригінальні вислови відомих письменників, що набули поширення в народі через влучність, дотепність чи широту філософських узагальнень
Байлайнер	текст від імені першої особи, прив'язаний до якої-небудь події або теми.
Бекграунд	інформаційний матеріал, який надає необхідні відомості про профіль роботи певного підприємства, його продукцію та послуги, історію створення, розвитку тощо. Він може бути хорошим доповненням до прес-релізу, якщо виникне необхідність в отриманні додаткової інформації, надає необхідні відомості про профіль роботи певного підприємства, його продукцію та послуги, історію створення, розвитку тощо.
Вимисел	те, що створене уявою, фантазією автора, один із засобів творення образів і картин життя; не вигадкування того, чого нема в житті, а зображення реального в його можливому розвитку.
Гіпертекст	текст для перегляду на комп'ютері, який містить зв'язки з іншими документами («гіперзв'язки» чи «гіперпосилання»); читач має змогу перейти до пов'язаних документів безпосередньо з вихідного (первинного) тексту, активувавши посилання.
Гумор	різновид комічного, відображення смішного в життєвих ситуаціях і людських характерах.
Дайджест	скорочений або повний передрук матеріалів інших видань; стислий огляд або підбірка головних новин,

	публікацій, тез тощо; вид електронної розсилки, у якій підписник періодично отримує всі публікації за певний період (а не кожен публікацію в окремому електронному листі).
Джингл	спеціальний фірмовий короткий звуковий сигнал, що має ідентифікувати радіостанції в ефірі. Як правило, може містити позивні (назву радіостанції), слоган, інформацію про частоту мовлення радіостанції та подібну інформацію.
Дискурс	своєрідне «віддзеркалення» тексту у свідомості людини у конкретній ситуації в конкретний момент часу; не може існувати поза реальним фізичним часом, в якому він відбувається.
Діалог	форма мовлення між двома особами, що складається з реплік (запитання/відповідь). Використовується з метою обміну інформацією.
Документ	одне із джерел інформації для журналіста (разом з інтерв'ю та власними спостереженнями) – письмове свідчення, доказ, акт, що має юридичну силу.
Домисел	народжена творчою уявою автора художньо-трансформована дійсність, дофантазування або додавання до того, що існує чи існувало, що підтверджується документами чи якимись іншими підтвердженнями.
Дорожні нотатки	одна з форм художньо-публіцистичної літератури, в якій автор описує великі й маленькі подорожі по рідних місцях і далеких, невідомих землях, щоб познайомити з ними читача, щоб виразити свої думки, поділитися спостереженнями й роздумами.
Емоційність	багатовимірний показник особистості, що характеризує

	зміст, якість і динаміку переживань людини.
Епіграма	жанр сатиричної поезії дошкульного змісту з несподіваною, градаційно завершеною кінцівкою.
Епіграф	напис (часто цитата), який вміщується автором перед текстом твору або його частиною. Епіграф передає основну ідею, настрій або колізію твору, задає тон.
Епітет	образне означення, влучна характеристика особи, предмета або явища, яка підкреслює їх суттєву ознаку, дає ідейно-емоційну оцінку.
Есей (есе)	невеликий за обсягом прозовий твір з довільною композицією, що відображає індивідуальні думки та враження з конкретного приводу чи питання й не претендує на вичерпне визначальне трактування теми; жанр, який знаходиться на межі художньої й публіцистичної творчості.
Жанр	рід твору, що характеризується сукупністю формальних і змістовних особливостей. У журналістиці розрізняють інформаційні (заметка, звіт, репортаж, інтерв'ю), аналітичні (кореспонденція, стаття, рецензія, огляд), публіцистичні (замальовка, нарис, есей, памфлет, фейлетон) жанри.
Журналіст	професійний літератор, постійний співробітник, штатний працівник періодичного видання, інформаційного органу, редакції радіомовлення або студії телебачення, організатор творчого процесу.

Журналістика	1) одна з форм суспільно-політичної діяльності, літературно-публіцистична праця в газетах, журналах, видавництвах, радіомовленні й телебаченні; 2) професія журналіста; 3) наука, що вивчає закони літературно-публіцистичної творчості, розробляє методи введення й організації роботи засобів масової інформації; 4) система періодичних видань.
Журналістська етика	система норм моральної поведінки журналіста, яка визначає характер і завдання його професії, регламентує відносини з членами суспільства, надає журналістській творчості соціального спрямування.
Заголовок	окреме слово, речення, словосполучення або комбінація інших символів, що передують фрагменту тексту, позначаючи його назву.
Замальовка	найбільш компактний жанр художньої публіцистики, у якому висловлені враження автора від події, поєднані інформаційність і образність, ескіз із натури.
Замітка	найоперативніша і найпростіша усталена форма повідомлення у ЗМІ про об'єктивно існуючі події, факти, явища реального життя з метою насамперед найелементарнішого пізнання навколишнього світу.
Запрошення	коротке повідомлення про якусь подію і запрошення взяти в ній участь.
Засоби масової інформації (ЗМІ)	спеціалізовані носії масової інформації (газети, журнали, програми радіо та телебачення), що призначені для розповсюдження соціально значущої інформації невизначеній масовій аудиторії на широкому інформаційному просторі.

Зачин	елемент журналістського тексту, компонент архітекτονіки публіцистичного твору, який передуючи основному викладові, вводить читача в суть теми, налаштовує на сприйняття матеріалу, надає розповіді відповідної тональності.
Заява для ЗМІ	PR-текст, що оголошує або пояснює позицію базисного суб'єкта PR з якого-небудь питання або реакцію на подію з метою підтримки публіцитного капіталу даного базисного суб'єкта PR або його відбудови.
Звіт	інформаційне повідомлення про роботу та перебіг заходу, у якому брала участь певна група людей, що вирішували суспільно важливі питання.
Ідея твору	емоційно-інтелектуальна, пафосна спрямованість твору, яка приблизно може бути охарактеризована як провідна думка, ядро задуму автора.
Ілюстрація	зображення, що супроводжує текст літературного твору, газетної статті тощо з метою полегшення для читача візуалізації змісту.
Інтенція	намір, задум, конкретна спрямованість психічної активності (свідомості) людини на певний об'єкт.
Інтенційність	спрямованість свідомості на світ, смислоутворююче відношення її до предмета.
Інтерактив	поняття, що розкриває характер и ступінь взаємодії між об'єктами. Використовується в теорії інформації, інформатиці та програмуванні, в соціології та системі телекомунікацій тощо.
Інтерв'ю	жанр, що подає суспільно вагому новину у вигляді відповідей особи на запитання журналіста.

Інформація	сукупність коротких некоментованих повідомлень; конкретний жанр невеликої за обсягом замітки, що повідомляє про певну новину.
Інфотейтмент	термін на позначення такого методу подачі новин, у якому поєднані інформаційні та розважальні компоненти. Афористична формула методу: «інформувати, розважаючи».
Іронія	троп, який виражає глузливо-критичне ставлення митця до предмета зображення.
Квалілогія	наука про якість.
Кейс-сторі	різновид інформаційного жанру, повідомлення про сприятливе використання споживачем продукту або послуги, складова частина прес-кита.
Коментар	роз'яснювальні або критичні міркування чи витлумачення певних подій і фактів громадського, наукового, культурного життя. Коментар пояснює зміст певної події, політичного чи історичного документа, незрозумілі місця тексту.
Ключові слова	словосполучення, яке визначає тему журналістського тексту. Залежно від жанру, вони містяться або в рубриці, або на самому початку тексту.
Колізія	зіткнення протилежностей (інтересів, переконань, мотивів, окремих осіб), джерело конфлікту та форма його реалізації у художньому чи публіцистичному творі.
Коментар	роз'яснювальні або критичні міркування чи витлумачення певних подій і фактів громадського, наукового, культурного життя. Коментар пояснює зміст певної події, політичного чи історичного документа, незрозумілі місця літературного чи

	публіцистичного твору.
Композиція	структура, побудова твору певного жанру, художній план.
Комунікація	це процес обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами, емоціями тощо) між двома або більше особами, спілкування за допомогою вербальних і невербальних засобів із метою передавання та одержання інформації.
Контакт	зіткнення, зв'язок, взаємодія.
Контент	обсяг інформації, вміщений в певному тексті, сукупності текстів; показчик рубрик (глав, розділів) документа або програми, а також передмови, додатків, післямови, показчиків, яким можна користуватися як змістом книги з метою навігації по мережі; сукупність змісту текстів певного часопису.
Конфлікт	зіткнення протилежних інтересів і поглядів, напруження і крайнє загострення суперечностей, що призводить до активних дій, ускладнень, боротьби, супроводжуваних складними колізіями.
Копірайтинг	професійна діяльність, написання рекламних і презентаційних текстів (пряма або прихована реклама товару, компанії, послуги тощо).
Креативність	запозичення з англійської мови, що корелює з поняттям творчої здібності та позначає здатність людини продукувати нові оригінальні ідеї.
Креалізований текст	Текст, що поєднує вербальні й невербальні, образотворчі засоби передачі інформації.
Критика	розгляд, аналіз, обговорення яких-небудь явищ життя чи мистецьких творів з метою дати оцінку, з'ясувати сутність і природу явища; важлива складова журналістики, що виявляється в усіх її тематичних

	напрямках: політичному, соціальному, економічному, культурному.
Лід	короткий текст (одне чи кілька речень) у журналістському матеріалі, що стисло уточнює місце, час подій, кількість учасників, представляє яскраву деталь тощо. Розміщується після заголовка, перед основним викладом.
Масова комунікація	сукупність технічних засобів та каналів поширення масової інформації.
Медіаманіпуляція	вид психологічного впливу, що здійснюється через пресу (газети, журнали, книги), радіо, телебачення, інтернет, кінематограф, звукозаписи та відеозаписи, відеотексти, телетексти, рекламні щити та панелі, домашні відеоцентри, що поєднують телевізійні, телефонні, комп'ютерні та інші лінії зв'язку, соціальні мережі, що призводить до пробудження у об'єкта впливу намірів, які змінюють його бажання, настрої, поведінку, погляди тощо.
Мегатекст	сукупність текстів, які сприймаються або досліджуються як єдине дискурсивне ціле, пронизане загальними темами, лейтмотивами, архетипами, символами, ключовими словами, стильовими прийомами.
Медіатекст	усний чи писемний твір масової комунікації, виражений через мовлення з метою впливу на громадську думку, на переконання загалу.
Метафора	один з основних тропів: образний вислів, в якому ознаки одного предмета чи дії переносяться на інший за подібністю.

Мовна норма	сукупність загальноприйнятих правил реалізації мовної системи, які закріплюються у процесі спілкування. Головні ознаки мовної норми: унормованість, обов'язкова правильність, точність, логічність, чистота і ясність, доступність і доцільність.
Модальність	категорія, що характеризує спосіб дії або відношення до дії.
Монолог	роздуми персонажа вголос, розмова з самим собою чи слухачами/глядачами.
Надтекст	зв'язок між текстовими образами і поза текстовою реальністю (залучення досвіду «читача» до «до створення» світу твору: смисл, який виникає поза бажанням, волею, задумом автора).
Оксюморон	різновид тропа, що полягає у зведенні слів або словосполучень, значення яких взаємовиключає одне одного, створюючи ефект смислового парадоксу.
Памфлет	переважно безсюжетний сатирично-публіцистичний твір різко викривального характеру, у якому сатира переростає в сарказм, цілковите заперечення предмета відображення. У памфлетах широко використовується художньо-образне та науково-понятійне мислення, комбінуються різноманітні вияви комічного (сарказм, іронія), використовуються гіперболи, контрасти, принижувальна лексика.
Пародія	сатиричний або гумористичний твір, який наслідує, імітує творчу манеру письменника або напряму з метою його висміяти.
Патогенні тексти	структури із вбудованими механізмами самоекспансії, що 1) заборонені законом та 2) не вписуються в рамки домінуючої суспільної моралі.

Пейзаж	один із композиційних компонентів твору: опис природи, будь-якого незамкненого простору зовнішнього світу.
Підзаголовок	елемент журналістського твору, що має основну функцію систематизувати матеріал. Підзаголовок є бажаним у публікаціях, довгих за 250 рядків.
Підтекст	прихований, внутрішній зміст висловлювання, прихована суть думок і почуттів, що впливає з тексту, виявляється в діалогах, репліках, авторських ремарках.
Полілог	багатоголосся, розмова, в якій одночасно бере участь багато людей.
Порівняння	троп, який полягає у зіставленні одного предмета з іншим для того, щоб глибше розкрити, яскравіше його змалювати.
Прес-конференція	бесіда, зустріч державних, політичних, громадських, наукових діячів тощо з представниками преси, радіо, телебачення з питань, що цікавлять широку громадськість.
Прес-ревію	набір матеріалів друкованих ЗМІ, що висвітлюють діяльність базового суб'єкта PR.
Прес-реліз	офіційний документ певної прес-служби або засобу масової інформації; інформація, підготовлена і поширювана установою або будь-яким органом для можливого опублікування у пресі.
Привітання	жанровий різновид PR-тексту, що являє собою вітання зі знаменною подією від першої особи суб'єкта PR.
Публічність	поняття на позначення відкритості, доступності для широкого загалу, суспільної прозорості різних видів

	діяльності (політики, права, мистецтва, громадської активності тощо).
Редагування	літературне опрацювання матеріалу для розміщення його на сторінках друкованого органу або передачі по радіомовленню чи телебаченню; підготовка редакційного оригіналу (в газеті, журналі) чи мікрофонного матеріалу (на радіо, телебаченні) Включає всі етапи роботи над рукописом, зокрема техніку правки тексту, підготовку матеріалу до опублікування чи випуску в ефір. Передбачає мовнотилістичну правку рукопису, сприяє популярності викладу, дотриманню в текстах норм граматики, єдності стилістичних і жанрових особливостей журналістських виступів та ін.
Ремінісценція	один із видів творчих взаємовпливів, який полягає в запозиченні окремих елементів з творчості попередників.
Репортаж	жанр, який передбачає оперативну, документально точну і яскраву розповідь про подію, ситуацію, явище; розповідь очевидця або учасника події.
Рецензія	один із провідних жанрів літературної критики, що розглядає й оцінює твори художньої літератури й мистецтва, визначає їх вартість та характеризує, на думку критика, хиби, недоліки.
Рубрика	вид заголовка, який групує матеріали за проблемами чи жанрами.
Рубрикація тексту	це членування тексту на складові частини, графічне відокремлення однієї частини від іншої, а також використання заголовків, нумерації тощо.
Сарказм	зле, в'їдливе висміювання серйозних вад у характері персонажів, подіях та явищах

	громадського або побутового життя з тим, щоб викрити їх потворну сутність.
Сатира	спосіб художнього відображення дійсності, який полягає в гострому осудливому висміюванні негативного.
Словесний образ або образний вираз	одна з елементарних часток, з яких зітканий поетичний і якоюсь мірою публіцистичний текст; своєрідна комбінація мислі й образу, уявлення і смислу.
Слоган (гасло)	лаконічна фраза, що впадає в око, добре запам'ятовується та висловлює суть рекламного повідомлення.
Стаття	найважливіший аналітичний жанр журналістики, що на підставі розгляду та зіставлення значної групи фактів чи ситуацій ґрунтовно й глибоко, з науковою точністю трактує, осмислює й теоретично узагальнює проблеми соціальної дійсності.
Стереотекст	поєднання різномовних текстів для повнішого представлення одного комплексу ідей.
Стиль	сукупність мовних прийомів для вираження тих чи інших ідей, думок; сукупність усіх виразних засобів: мовних, композиційних, жанрових, уживаних для втілення змісту твору.
Сюжет	система подій у літературному творі, через який письменник розкриває характери персонажів і весь зміст твору.
Тавтологія	повторення одного й того ж слова, однокореневих чи близьких за значенням, щоб з більшою силою виразити щось важливе у висловленій думці.

Твір	продукт мовної діяльності людини, найчастіше закріплений у тексті. Створюється за законами мовної діяльності.
Текст	графічно-знакова фіксація твору.
Текстівка (або текстовка)	додатковий текст, що допомагає осмислити викладене в основному тексті та розташований за ним.
Тема	коло життєвих явищ, відображених у творі у зв'язку з певною проблемою, що служить предметом авторського осмислення та оцінки; узагальнена основа змісту художнього твору, те, про що в цілому йдеться всьому.
Тип	образ-персонаж, в якому відбиваються риси характеру, спосіб мислення, світоглядні орієнтації певної групи людей або нації, а він при цьому залишається яскраво індивідуальним, неповторним.
Троп	слово або вираз, вжитий у переносному, образному значенні.
Унітекст	сукупність всіх текстів на певній мові (наприклад, український, французький, китайський унітексти) або всесвітній текст людства (глобальний унітекст).
Усмішка	різновид фейлетону та гуморески. Своєрідність усмішки – в поєднанні побутових замальовок з частими авторськими відступами, в лаконізмі й дотепності.
Факт	дійсна, цілком реальна подія чи явище. Факти становлять основу журналістського твору. Поточне життя, безперервна інформація на сторінках газет і журналів, радіо і телебачення представлені у вигляді різноманітних відображених фактів.

Факт-лист (або фактична довідка)	короткий інформаційний матеріал для преси, у якому подається довідкова інформація про організацію, її товари та послуги.
Фейлетон	сатиричний жанр публіцистики, що виявляє комічну сутність негативних фактів і явищ дійсності, повсякденного побуту, стосунків між людьми тощо.
Фейсбук	соціальна мережа, яка дозволяє учасникам створювати профілі з фотографіями, обмінюватися повідомленнями, запрошувати друзів, організовувати власні групи тощо.
Хроніка	відображення життя у часовій послідовності.
Художній образ	особлива форма естетичного освоєння світу, при якій зберігається його предметно-чуттєвий характер, його цілісність, життєвість, конкретність, на відміну від наукового пізнання, що подається в формі абстрактних понять.
Цитата	невеликий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору.
Шпальта	газетна колонка, стовпчик друкованого набору.
Штамп	образ чи метафора, що надто часто вживається не наймайстернішими журналістами.
Фоловер	підписник на сторінку в соціальних мережах.
Чат	мережевий засіб для швидкого обміну текстовими повідомленнями між користувачами інтернету в системі реального часу.
Штамп	образ чи метафора, що надто часто вживається не наймайстернішими журналістами.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Здоровега, В. Теорія і методика журналістської творчості : навч. посібник / В. Здоровега. – Львів : ПАІС, 2000. – 180 с. – URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk682275.pdf>
2. Іванченко, Р. Г. Адекватність розуміння і ясність тексту / Р. Г. Іванченко. – Київ : Знання, 1991. – 48 с.
3. Михайленко, В. М. Теорія твору й тексту : навч. посібник / В. М. Михайленко. – Київ : Паливода А. В., 2013. – 256 с.
4. Михайлин, І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. – Київ : ЦУЛ, 2001. – 496 с. – URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/MykhailynIhor/Osnovy_zhurnlistyky.pdf?PHPSESSID=c9af1c2e459083fc0fd0c4d218b2aba4
5. Потятиник, Б. В. Патогенний текст / Б. В. Потятиник, М. В. Лозинський. – Львів : Місіонер, 1996. – 296 с.

Допоміжна література

6. Гетьманець, М. Сучасний словник літератури і журналістики / М. Гетьманець, М. Михайлин. – Харків : Прапор, 2009. – 384 с.
7. Джефкінс, Ф. Реклама : практ. посібник / Ф. Джефкінс. – Вид. 4. – Київ : Знання, 2008. – URL : <http://westudents.com.ua/knigi/290-reklama-djefkns-f.html>
8. Жанри і стилі в історії української літературної мови / відп. ред. С. Я. Єрмоленко. – Київ : Наук. думка, 1989. – 288 с.
9. Зінсер, В. Текст-пекс-шмекс. Магія переконливих текстів / В. Зінсер. – Київ : Наш Формат, 2018. – 288 с.
10. Кальба, Я. Є. Психологія мас : навч. посібник / Я. Є. Кальба. – Тернопіль : Навч. книга-Богдан, 2012. – 208 с. – URL : <https://bohdan-books.com/upload/iblock/836/83635a47f7080d9947548ae81abcd5c1.pdf>
11. Каленич, В. Культура мовлення як чинник журналістської майстерності / В. Каленич // Український інформаційний простір. – 2014. – № 3. – С. 72–76.
12. Капелюшний, А. О. Редагування в засобах масової інформації : навч. посібник / А. О. Капелюшний. – Львів : ПАІС, 2005. – 304 с.
13. Кіца, М. Дисфункційність патогенної реклами в українській пресі / М. Кіца // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Журналістика. – Львів, 2013. – Вип. 38. – С. 153–158.
14. Крейг, Р. Інтернет-журналістика. Робота журналіста і редактора у нових ЗМІ / Р. Крейг. – Київ : Києво-Могилянська акад., 2007. – 324 с.
15. Кузнецова, О. Д. Аналітичні жанри і методи преси : посібник / О. Д. Кузнецова. – Львів : ПАІС, 2013. – 196 с.
16. Лігачова, Н. Л. Маніпуляції на ТБ. Маніпулятивні технології в

інформаційно-аналітичних телепрограмах українського телебачення: моніторинг, рекомендації щодо захисту від впливу та запобігання застосуванню. Принципи відкритої редакційної політики телеканалів / Н. Л. Лігачова, С. П. Черненко, В. П. Іванов. – Київ : Телекритика : Інтерньюз-Україна, 2003. – 224 с.

17. Основи реклами і зв'язків із громадськістю : підручник / за заг. ред. В. Ф. Іванова, В. В. Різуна. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київ. ун-т», 2011. – 431 с.

18. Потятиник, Б. В. Інтернет-журналістика : навч. посібник / Б. В. Потятиник. – Львів : ПАІС, 2010. – 246 с.

19. Різун, В. В. Літературне редагування : підручник / В. В. Різун. – Київ : Либідь, 1996. – 240 с.

20. Різун, В. В. Поняття тексту в журналістиці / В. В. Різун // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. Філологічна. – Львів, 2000. – С. 182–186.

21. Савчук, Р. Л. Мова засобів масової інформації : хрестоматія до дисципліни / Р. Л. Савчук. – Івано-Франківськ : ПНУ, 2017. – 135 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

21. Баранецька, А. Моделі емоційно-експресивного насичення текстів інтерв'ю / А. Баранецька. – URL : http://labs.journ.knu.ua/mova/wp-content/uploads/2016/03/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2016.pdf

23. Голік, О. Лексика обмеженого функціонування в рекламній комунікації / О. Голік. – URL : http://labs.journ.knu.ua/mova/wp-content/uploads/2016/03/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2016.pdf

24. Кіца, М. Критерії та ознаки патогенної реклами в українських ЗМІ / М. Кіца. – URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tir_2014_13_35

25. Мамалига, А. Комунікаційно-синтаксична специфіка медіатекстів: мовна економія (за матеріалами сучасних газетних видань) / А. Мамалига. – URL : http://labs.journ.knu.ua/mova/wp-content/uploads/2016/03/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2016.pdf

26. Масімова, Л. Критерії патогенності тексту / Л. Масімова. – URL : http://nbuv.gov.ua/portal/socgum/nzizh/2010_41/Masimova.pdf

27. Мостова, Я. О. Побудова журналістського твору в друкованому та інтернет-виданні: теоретичний аспект / Я. О. Мостова, В. В. Костюк. – URL : file:///C:/Users/User/Downloads/drsk_2015_4_18.pdf

28. Проскуркіна, С. Семантичний простір сучасного публіцистичного тексту / С. Проскуркіна. – URL : <http://bibl.kma.mk.ua/pdf/naukpraci/movoznavtvo/2010/138-125-12.pdf>

29. Ткаченко, Р. Проблеми виявлення патогенного тексту / Р. Ткаченко. –

URL : [http://text-intertext.in.ua/pdf/n01\(03\)2018/tkachenko_roman_03_2018.pdf](http://text-intertext.in.ua/pdf/n01(03)2018/tkachenko_roman_03_2018.pdf)

30. Сидоренко, І. А. Архітектоніка та композиція художнього твору як елементи авторського стилю / І. А. Сидоренко. – URL : <https://phil.duan.edu.ua/images/PDF/2019/1/2.pdf>

31. Чернявська, Л. Мовні репрезентації соціального простору в мас-медіа / Л. Чернявська. – URL : http://labs.journ.knu.ua/mova/wp-content/uploads/2016/03/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA_2016.pdf

Навчальне видання

ФІЛАНОВА
Оксана Степанівна

ТЕОРІЯ ТВОРУ

Навчально-методичні рекомендації
до практичних занять та самостійної роботи студентів